

Ikt. sz.: KOB/3-2/2016.

KOB-1/2016. sz. ülés
(KOB-42/2014-2018. sz. ülés)

J e g y z ő k ö n y v

az Országgyűlés **Kulturális bizottságának**
2016. február 5-én, pénteken, 10 óra 32 perckor
az Országgyűlés Irodaháza V. emelet 569. számú tanácstermében
megtartott üléséről

Tartalomjegyzék

<i>Napirendi javaslat</i>	3
<i>Az ülés résztvevői</i>	4
<i>Az ülés megnyitása, a határozatképesség megállapítása, a napirendi javaslat elfogadása</i>	5
<i>Beszámoló a Nemzeti Hauszmann Tervről</i>	5
<i>L. Simon László, a Miniszterelnökség kulturális örökségvédelemért és kiemelt kulturális fejlesztésekért felelős államtitkárának tájékoztatója</i>	5
<i>Kérdések, hozzászólások</i>	19
<i>L. Simon László államtitkár (Miniszterelnökség) válaszai</i>	26
<i>Egyebek</i>	39
<i>Az ülés berekesztése</i>	39

Napirendi javaslat

1. Beszámoló a Nemzeti Hauszmann Tervről
Előadó:
L. Simon László, a Miniszterelnökség kulturális örökségvédelemért és kiemelt kulturális fejlesztésekért felelős államtitkára

2. Egyebek

Az ülés résztvevői

A bizottság részéről

Megjelent

Elnököl: **Dúró Dóra** (Jobbik), a bizottság elnöke

Kucsák László (Fidesz), a bizottság alelnöke
 Dr. Pósan László (Fidesz), a bizottság alelnöke
 Kunhalmi Ágnes (MSZP), a bizottság alelnöke
 Dunai Mónika (Fidesz)
 Halász János (Fidesz)
 Törő Gábor (Fidesz)
 Dr. Vinnai Győző (Fidesz)
 Dr. Hiller István (MSZP)
 Farkas Gergely (Jobbik)
 Szabó Szabolcs (független)

Helyettesítési megbízást adott

Dr. Hoffmann Rózsa (KDNP) dr. Pósan Lászlónak (Fidesz)
 Demeter Zoltán (Fidesz) Kucsák Lászlónak (Fidesz)
 Simon Róbert Balázs (Fidesz) Törő Gábornak (Fidesz)

A bizottság titkársága részéről

Takács Gabriella, a bizottság tanácsadója
 Gyetvänné Zweig Zsuzsanna, a bizottság munkatársa

Meghívottak

L. Simon László, a Miniszterelnökség kulturális örökségvédelemért és
 kiemelt kulturális fejlesztésekért felelős államtitkára

Jelenlévők

Dr. Puskás Imre, a Miniszterelnökség kulturális örökségvédelemért
 és kiemelt kulturális fejlesztésekért felelős helyettes államtitkára
 Sárváry István elnök (Forster Gyula Nemzeti Örökségvédelmi és
 Vagyongazdálkodási Központ)
 Potzner Ferenc Ybl-díjas építész, a Nemzeti Hauszmann Bizottság
 tagja
 Rostás Péter főigazgató-helyettes (Budapesti Történeti Múzeum)

(Az ülés kezdetének időpontja: 10 óra 32 perc)

Az ülés megnyitása, a határozatképeség megállapítása, a napirendi javaslat elfogadása

DÚRÓ DÓRA (Jobbik), a bizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Köszöntöm önöket a Kulturális bizottság mai ülésén. A jelenléti ív alapján megállapítom, hogy a bizottság határozatképes. Az ülést megnyitom. Az előzetes napirendi javaslatot a képviselők írásban megkapták. Ehhez senki nem terjesztett elő módosító javaslatot. Kérdezem, hogy szóban kívánnak-e előterjeszteni módosítást a napirendhez. *(Nincs jelentkező.)* Nem látok jelzést.

Szavazunk. Ki az, aki támogatja a napirendet az előzetesen kiküldött formában? *(Szavazás.)* Köszönöm. Volt-e nem szavazat? *(Szavazás.)* Tartózkodás? *(Szavazás.)* A bizottság egyhangúlag támogatta.

Beszámoló a Nemzeti Hauszmann Tervről

Az 1. napirendi pontunk beszámoló a Nemzeti Hauszmann Tervről. Köszöntöm L. Simon László államtitkár urat, a Miniszterelnökség kulturális örökségvédelemért és kiemelt kulturális fejlesztésekért felelős államtitkárát és megjelent munkatársait is. Megadom a szót L. Simon László államtitkár úrnak. Parancsoljon!

L. Simon László, a Miniszterelnökség kulturális örökségvédelemért és kiemelt kulturális fejlesztésekért felelős államtitkárának tájékoztatója

L. SIMON LÁSZLÓ, a Miniszterelnökség kulturális örökségvédelemért és kiemelt kulturális fejlesztésekért felelős államtitkára: *(Az ülés teljes időtartamában előadását projektoros vetítés szemlélteti.)* Köszönöm szépen. Tisztelt Elnök Asszony! Tisztelt Képviselőtársaim! Kedves megjelent Érdeklődők, Vendégek, Újságírók! Nagyon szépen köszönöm elnök asszonynak a lehetőséget és a meghívást. Azt gondolom, hogy egy olyan, az egész nemzet szempontjából fontos, szimbolikus értékű ügyről van szó, amely megérdemli azt, hogy a Kulturális bizottságban számot adjunk a fejlesztések előkészítéséről, bizonyos fejlesztések megindításáról, hogy egyáltalán tisztázzuk a Magyar Országgyűlés előtt, a képviselőtársaink előtt, hogy milyen szándékkal vágott bele a kormány ebbe a nagy ívű programba. Korábban - mint a Kulturális bizottság elnöke - én magam is számos ilyen típusú meghallgatást szerveztem, ezért is különösen köszönöm meg még egyszer elnök asszonynak a nyitottságot és azt, hogy bennünket ma ide, a bizottságba meghívott.

Engedje meg, elnök asszony, hogy bemutassam azokat a munkatársaimat, akik elkísértek, akik adott esetben segítenek nekem a mai bizottsági ülésen is, de egyébként is a mindennapokban: Puskás Imre helyettes államtitkár úr, aki a kulturális örökségvédelemért felelős helyettes államtitkár, korábbi országgyűlési képviselőtársam, képviselőtársunk, Sárvány István, a Forster Központ elnöke, Potzner Ferenc vezető építész, tervező, a Nemzeti Hauszmann Bizottság tagja, Rostás Péter, a Budapesti Történelmi Múzeum főigazgató-helyettese, itt oldalt meghúzódik, aki részben a Nemzeti Hauszmann Bizottság tagjaként, részben pedig kutatóként és a Szent István-terem felújításának előkészítő bizottsági tagjaként is segíti a munkánkat.

Ha megengedik képviselőtársaim, prezentációval készültünk a kollégáimmal együtt. Ez egy hosszú és részletes prezentáció. Nem bátorkodom beleszólni az elnök munkájába, csak annyit javasolnék, ha elnök asszonynak így megfelel, én ezt levetíteném, röviden összefoglalnám a dolgokat, és akkor utána minden kérdésre szívesen válaszolunk. Így megfelel? *(Jelzésre:)* Köszönöm szépen, elnök asszony.

A Nemzeti Hauszmann Terv az a nagy ívű elképzelés, amelyet a kormány a budai várnegyed megújítását megcélózva indított el, nem előzmények nélkül, tisztelt képviselőtársaim, hiszen egy olyan tervről van szó, amely megindítását hosszú évek alapos kutatómunkája előzte meg. Az elmúlt években, sőt évtizedekben számos döntés született a budai várral kapcsolatosan. Például még a szocialista kormányzat is hozott arról döntést, hogy felül kell vizsgálni a budai vár feladatait, funkcióját. Született arról döntés Gyurcsány Ferenc miniszterelnöksége idején, és kormányhatározat jelent meg arról, hogy érdemes a vár feladatait abból a szempontból is áttekinteni, hogy milyen kormányzati funkciókat lehet felköltöztetni a budai várba. Tehát kormányoktól, politikai oldalaktól függetlenül nagyon régóta és nagyon intenzív gondolkodás, polémia folyik a budai vár jövőjével és hasznosításával kapcsolatosan.

Megszületett egy 25 éves várfejlesztési koncepció, amely egy nagyon alapos és részletes, az egész budai várra kiterjedő anyag, építészeti, művészettörténeti dokumentáció és hasznosítási javaslat. Ez nagyon-nagyon sok mértékben, nagyon sok területen segíti a mi munkánkat. Ez egy olyan terv, amely ugyan elkészült, de a kormány abban az értelemben nem bólintott rá, hogy ezt kell megvalósítani, se az előző kormányok, se a jelenlegi kormány. A mostani kormány egy szakmai konzultatív testületet állított fel, amely havonta, kéthavonta – attól függ, hogy mennyi témánk van – ülészik, történészek, művészettörténészek, építészek, városfejlesztési szakemberek és városvezetők bevonásával. Ez a bizottság látja el olyan szakmai, tartalmi instrukciókkal a Miniszterelnökség illetékes államtitkárságát, tehát az általam vezetett államtitkárságot, amely előkészíti a kormányanyagokat, illetve a kormánydöntéseket.

Számos kormányhatározat született már az elmúlt években. Ezeket az Országgyűlés is segítette annyiban, hogy tavaly és tavaly előtt is a költségvetési törvényben jelentős forrásokat biztosítottunk a Nemzeti Hauszmann Terv végrehajtására, illetve a budavári felújításokra. A mi feladatunk elsősorban a királyi palota új funkcióval való megtöltése, a királyi palota rendbe tétele, felújítása és bizonyos rekonstrukciós feladatok megvalósítása. Ezért a mai prezentációban elsősorban a palotára szeretnék fókuszálni, megjegyezve azt, hogy természetesen mind a Hauszmann Bizottságnak, mind pedig az államtitkárságomnak nagyon fontos feladata az, hogy a polgárvárossal is intenzíven foglalkozzon, illetve a várszoknya fontosabb részeit, beleértve a Várbazár környékét, beleértve az egykori királyi kertet, a várfalakat - ezekről majd azért pár szót fogok ejteni -, ezekkel kapcsolatosan is távlatos célokat és terveket fogalmazzunk meg.

Azt tudom mondani, hogy a mai tudásunk szerint nem tudunk egy végső befejezési határidőt meghatározni, de ez teljesen természetes, hiszen egy olyan óriási nagy műemlékegyüttesről van szó, ahol mire valamire lezárul, addigra a következő épületrész megújítása már meg is kezdődik, és mire mindenben végigmegyünk, mégiscsak egy használt műemléknek az a természete, hogy a tatarozást, a renoválást újra kell kezdeni. A fő szerkezeti elemeket figyelembe véve, a felújítási és rekonstrukciós terveket alapul véve ma azt tudjuk felelősséggel mondani, hogy ez egy két évtizedes program. Két évtized alatt a budai vár számunkra meghatározott, feladatként kijelölt területeit megfelelő színvonalon, megfelelő építészeti és művészettörténeti előkészítéssel fel fogjuk tudni újítani.

Néhány szót majd arról is fogok szólni, hogy mi az, ami ebben a kormányzati ciklusban valóságosan meg is épül, vagy meg is újul. Tehát ott már kész építési engedélyes tervek vagy éppen zajló közbeszerzés vagy rendelkezésre álló költségvetési forrás az, amiről számot tudok adni. Engedjék meg, hogy a munkánkat történeti és politikai kontextusba helyezzük, hiszen anélkül nem érthető a kormány szándéka, és

mindenki számára szeretnénk egyértelművé tenni, hogy itt egy nagyon is átgondolt koncepcióról van szó. Nem véletlenül beszélünk Nemzeti Hauszmann Tervről. Itt nem arról van szó, hogy egy-egy épületet karbantartunk, felújítunk vagy renoválunk, hanem egy átgondolt koncepcióépítésről van szó, amely mögött egy nagyon alapos és tudatos történeti kutatómunka húzódik meg.

Ezért először a történeti rezidenciák, egykori királyi székhelyek hasznosításáról szeretnék pár szót szólni, néhány európai példát felhozni. Azért is fontos ez a válogatás, ami itt fog következni, mert szándékosan különböző példákat hoztunk, tehát hogy még csak véletlenül se érjen bennünket az a vád, hogy saját magunkat, a mi koncepciókat szeretnénk igazolni, hanem azt szeretnénk megmutatni, hogy hányféle irány van jelen Európában.

Az egyik legismertebb királyi székhely, a Buckingham Palota - az Egyesült Királyság most is alkotmányos monarchiaként működik, tehát van tényleges uralkodó Nagy-Britanniában -, a Londonban található Buckingham Palota jelen pillanatban is királyi rezidenciaként működik, tehát benne él, benne lakik és dolgozik a királynő, a család és a személyzet. De természetesen ezzel együtt is megteremtették annak a lehetőségét, hogy a nagyszámú, Londonba áramló turista számára megtekinthető legyen a palota. Így nyáron, amikor a királynő vidéken tartózkodik, a turisták számára bejárható, megközelíthető, azok a termek, azok az enteriőrök, amelyeket nap mint nap belülről lát a királynő, a turisták is megnézhetik.

Természetesen inkább arra találunk példát Európában, hogy a királyi székhelyek már nem királyi székhelyek, tehát nem használják őket uralkodók, hiszen az alkotmányos monarchiák többsége vagy az egykori monarchiák többsége már a történeti múlt részét képezi. Talán a hozzánk legközelebbi és legszemléletesebb példa a Hofburg Bécsben, Ausztriában, amely számos funkciót tölt be egyszerre. Ez azért érdekes, mert bennünket nagyon sokszor párhuzamba állítanak, illetve a mi munkánkat a Hofburggal kapcsolatos felújítási munkákkal. Itt bizony majdnem mindenre találunk példát, Bécsben. Egyrészt azt látjuk az egykori császári rezidencia esetében, hogy használják kormányzati funkcióra. Mindenki számára ismert tény, hogy a kancellár, tehát az ottani kormányfő hivatala a Hofburgban található, ott dolgozik. De természetesen kulturális funkciója is van a Hofburgnak. Számos közgyűjtemény - és mindezek olyan közgyűjtemények, amelyek látogathatók is a nagyközönség számára - található az épületben, tehát éppenséggel az Osztrák Nemzeti Könyvtár is e gyönyörű műemlékegyüttesen belül helyezkedik el. De a kormányzati feladatokon túl egyéb más, részben turisztikai feladatokat is betölt a Hofburg, hiszen 35 konferenciaterem található benne, amelyek nemcsak az állami reprezentáció számára, hanem a kulturális élet számára, sőt az üzleti élet számára is lehetőséget nyújtanak.

Bécs azért fontos számunkra, mert építészetét tekintve nagyon sok párhuzamot találunk a budai vár és Hofburg között. A mi munkatársaink például a Királyi Lovarda rekonstrukciós terveinek az elkészítésekor és a megfelelő turisztikai funkciók megtalálásakor tanulmányúton vettek részt Bécsben, és az ottani kollégákkal konzultáltak. Az építészettörténész és művészettörténész kollégák a Szent István-terem felújítási terveinek az elkészítése során az ottani szakemberekkel arról konzultálnak, hogy hol szerzik be ma Európában azokat az anyagokat, amelyekkel hitelesen lehet helyettesíteni a régi anyagokat. Tehát nagyon élő és intenzív szakmai kapcsolat van a bécsi kollégákkal.

Szeretném még példaként hozni még a krakkói várat, amely a magyar történelem szempontjából is rendkívül fontos helyszín. Ez ma – bizonyára a képviselőtársaim is jártak már itt – kifejezetten kulturális, turisztikai célokat szolgál, múzeumként működik, a nagyközönség számára nyitott, tehát semmilyen politikai,

állami funkciót nem tölt be. Azért fontos viszont példaként állítani, mert nem olyan típusú múzeum van benne, mint nálunk a budai várban a Nemzeti Galéria, tehát hogy egy állami gyűjtemény képei tekinthetők meg, hanem maga a vár a múzeum abban a formában, hogy a vár belső tereit, építészeti értékeit, enteriőrjeit lehet többek között megtekinteni.

A magyar turisták számára is rendkívül kedvelt hely a Hradzsín, a prágai vár, amely hasonló abban az értelemben a magyar várhoz, hogy van egy királyi székhely, egy királyi központ, egy palotaegyüttes, és mellette közvetlenül egy polgárvárosi rész, amely a fiatalok, a turisták, az egyetemisták számára, a sörturizmus számára rendkívül fontos helyszín. Ha a Hradzsínra tekintünk, akkor elmondhatjuk azt, hogy egyszerre tölt be számos funkciót, részben az állami reprezentáció egyik legfontosabb tere, a cseh köztársasági elnök rezidenciája, tehát ebben él és dolgozik a cseh köztársasági elnök, de van itt kormányzati feladat is, hiszen a Külügyminisztérium székhelye. Van egyházi funkció, érseki székhely, és mindezeket túl nagyon fontos kulturális és turisztikai feladatokat is betölt, a régi termek, enteriőrök, belső udvarok, Aranyművesek utcája és a többi a turisták számára látogatható, megnézhető, belépőjegy ellenében megtekinthető.

Ezt a néhány példát azért emeltük ki - még számos más példát lehetne hozni -, mert itt látszanak az irányok. Vannak olyan királyi központok, amelyek ma is királyi székhelyként működnek, rezidenciaként működnek. Vannak olyanok, amelyek állami reprezentációs feladatokat töltenek be úgy, hogy egyébként a királyság államformája már régóta nem létezik, de mégis végrehajtó szerepet is magukban foglalnak: Bécs, Prága. Vannak olyanok, amelyek csak tisztán kulturális feladatokat látnak el, és vannak olyanok, amelyek egyszerre több funkciót is betöltenek. Tehát láthatólag nem lehet azt mondani, hogy Európában csak mindenhol múzeum van az egykori királyi székhelyeken, és azt sem lehet mondani, hogy egyébként telezsúfolták volna őket állami kormányzati feladatokkal.

Most nézzünk egy nagyon fontos kérdést, mert ez az egyik legizgalmasabb művészettörténeti vita ma Magyarországon, főleg a velencei charta ismeretében, hogy milyen módon és milyen mértékben lehet rekonstruálni egykor volt értékes épületeket, műemléki épületeket, és hogy miképpen viszonyulnak ehhez a kérdéshez Európában. Ezt a néhány példát azért szeretném itt bemutatni, mert ez nem pusztán művészettörténeti, építészeti kérdés vagy örökségvédelmi kérdés, hanem számos értékrendi, ideológiai vitát is generáló súlyos intellektuális probléma. Ezért kell, hogy tisztában legyünk azzal, hogy Európában milyen példákat lehet látni, építenek-e vissza akár teljesen elpusztult, elpusztított épületeket Európában, és ha építenek, akkor miért és milyen módon.

Néhány izgalmas kísérletre szeretnék rámutatni. Az egyik legismertebb példa a müncheni Residenz, amely 1918-ban, a monarchia felbomlását követően az eredeti funkcióját elvesztette. 1920-ban múzeumként nyitotta meg kapuit a nagyközönség előtt. 1944-ben viszont a háború következtében szinte teljesen elpusztult, vagy azt kell, hogy mondjuk, nagy része elpusztult a rezidenciának. 1945-től, a háború lezárását követően viszont folyamatosan újítták fel. Ez az egyik legizgalmasabb európai építészeti példa a műemlék-felújításra. Én hoztam is egy könyvet csak azért, mert ezt a munkatársaimnak is nagy-nagy szeretettel ajánlottam a figyelmébe, ez egy nagyon fontos album, amely ennek a csodálatos épületegyüttesnek a felújítását mutatja. Számos fotóval mutatja be, hogy nézett ki a háborús pusztításokat követően az épület egy-egy része, és aztán miképpen újítták fel, miképpen nyúltak hozzá. Látjuk azt, hogy teljesen szétbombázott belső tereket is az eredeti állapotnak megfelelően újíttak fel. Ez a mi szempontunkból csak azért érdekes, mert a budai vár esetében nem az történt, mint Münchenben. A budai vár esetében a legszebb

interiőrök nem semmisültek meg a háborúban, azokat évekkel vagy évtizedekkel a háború után politikai döntésnek köszönhetően pusztítottak el, bontottak el. Tehát még csak nem is volt arról szó, mint itt, ebben az esetben, hogy a nulláról kellett újjáépíteni valamit, hanem minden renoválható, felújítható lett volna.

Látjuk, hogy 1953-ban volt az első jelentős állomása ennek a müncheni felújítási folyamatnak. Akkor nyílt meg a Herkules-terem. A kép bal oldalán látjuk, hogy hogyan nézett ki a háború után, tehát tetszenek látni, hogy teljes egészében beszakadt a mennyezet, eltűntek a díszítések, freskók, és látjuk azt, hogy 1953-ra - 8 évvel a háború befejezése után - miképpen sikerült teljesen rekonstruálni az eredeti állapotot. Ha ma az ottani látogató nincsen tisztában a háborús pusztítás tényével, akkor azt gondolhatja, hogy egyébként ez pont ugyanúgy néz ki, mint ahogy sok-sok évtizeddel korábban megépítették. 1953-tól napjainkig gyakorlatilag folyamatos a munka. Az utolsó átadás 2003-ban volt. Azt kell, hogy mondjuk, tulajdonképpen teljes mértékben újjáépült ez a háborús pusztításokat szenvedett nagyon fontos műemlékegyüttes. Ajánlom képviselőtársaim figyelmébe. Én jártam ott, megnéztem, érdemes elmenni.

Egy másik német példa a Berliner Stadtschloss, ami nagyon izgalmas építészeti kísérlet is egyben, ennek a felújítása. Tudjuk jól, hogy ez szimbolikus értékű épületegyüttes Poroszország és az egész német birodalom, illetve a modernkori Németország története szempontjából. A II. világháború után kapott egy új funkciót egyébként az épület, és a helyére került a köztársasági palota. Itt nagyon sok épület a földdel vált egyenlővé a bombázásoknak köszönhetően. Egyébként is ismerjük a felvételeket, tudjuk jól, hogy Berlin milyen mértékű háborús pusztításokat szenvedett el. Ebbe most nem akarok belemenni. Aki járt ott, az tudja, hogy egész városnegyedeket kellett a nulláról újjáépíteni. Itt azt a döntést hozták az építészek és a művészettörténészek javaslatai alapján a politikusok, hogy mindent nem rekonstruálnak, csak azokat az elemeket rekonstruálják, amiket teljesen hitelesen, eredeti mintára helyre tudnak állítani. Itt elsősorban a homlokzati rekonstrukciókról beszélhetünk. Egyébként Európa számos városában döntöttek így, hogy a homlokzatokat rekonstruálták, helyreállították és mögé modern, új épületrészeket építettek. Berlinben tehát ez történt. Vannak olyan homlokzati részek, amelyeket az eredetihez igazodva, stílusában az eredeti épülethez igazodva terveztek meg, de nem úgy néz ki, mint ahogyan kinézett a háborút megelőzően. Tehát azt is lehetne mondani, hogy ez egy speciális, öszvér megoldás. Van, amit visszaépítettek, van, amit a régihez igazodó stílusban építettek meg, van, amit pedig teljesen korszerű, mai elvárásoknak megfelelő módon és stílusjegyekkel felvértezve valósítottak meg.

Az egyik legizgalmasabb példa - és most szándékosan Kelet-Európára térünk át, a posztszocialista és a részben posztszovjet államokra - a varsói királyi palota, amelyet 1939 szeptemberében a németek bombáztak le. Ennek a politikai okait nyilvánvalóan mindannyian jól ismerjük. 1944-ben a maradékot pedig a német hadsereg robbantotta fel. Évtizedekig nem nyúltak hozzá a műemlékhez, pontosabban a romokhoz, évtizedekig háborús mementóként állt Varsóban, 1971-ben hozták meg a döntést a palota helyreállításáról. Megjegyzem, ez számunkra nem mellékes év, mert ez az az év, amikor Magyarországon pedig arról döntöttek, hogy az egyébként teljesen épen maradt főúrsági épületet, amelyet Hauszmann Alajos tervezett, elbontanak. Tehát miközben a lengyelek a dühöngő szocializmus időszakában úgy döntöttek, hogy helyreállítják a királyi várat, aközben a mi elvtársaink arról hoztak döntést, hogy ami megmaradt, ha lehet, azt is bontsuk el, ne hirdesse ott a régi korok dicsőségét. 1984-ig tartott a felújítási folyamat, amikor is megnyitották a rekonstruált tereket - egy pillanatra még visszatérek -, ez egy nagyon

komoly építészeti feladat volt. Európa számos építésze, művészettörténésze jár mind a mai napig oda tanulmányozni a felújítási folyamatot és az eredményeket.

Szeretnék két olyan országot példaként állítani, amelyek a szovjet blokk részét képezték egészen a rendszerváltozásig, jóval tovább voltak szovjet elnyomás alatt, mint mi Magyarországon. Két szimbolikus értékű példát szeretnék hozni. Az egyik Litvániában, Vilniusban a nagyhercegi kastély. Itt valójában az történt, hogy egy nem háborús pusztítás eredményeképpen elpusztult épületet, ráadásul nem is az eredeti helyszínen építettek újjá, egy olyan épületet, amely ráadásul csak régi metszetekről és képekről volt ismert, tehát nem rendelkeztek olyan muníciókkal, mint amelyekkel mi rendelkezünk a budai vár esetében, hiszen nekünk megvannak az eredeti hauszmanni tervek, nekünk rendelkezésre állnak filmfelvételek, nekünk rendelkezésre állnak fotódokumentációk. Megvannak a második világháborút követő felmérési dokumentumok, az akkori műemléki felújítási tervek, hiszen akkor is voltak olyan racionálisan gondolkodó építészek, akik szerették volna a művészettörténeti értelemben hiteles felújítást elvégezni. Ezzel szemben a litvánok csak régi képekről és metszetekről ismerhették a képet, hiszen a vár romjait már 1801-ben lerombolták az oroszok. Mégis, és ezért mondom, hogy súlyos identitáskérdésekről, mondhatni, ideológiai kérdésekről is szó van, a nemzeti függetlenségét megszerzett modern Litvánia számára a nemzetépítés kereteinek a megalkotása során nagyon fontosnak tartották lelki szempontból is azt, hogy ezt a szimbolikus épületet újra felépítsék egy Vilnius feletti dombon.

Ez nyilvánvalóan ugyanakkor felvet olyan kérdéseket, amely irányban mi nem akarunk elmenni a Nemzeti Hauszmann Terv esetében, hogy szabad-e építészettörténeti szempontból ilyet tenni. Azt gondolom, hogy értékrendi és nemzetidentitás szempontjából a litvánok szándéka megkérdőjelezhetetlen, de művészettörténeti szempontból is utalok megint a velencei chartára, ez valóban megkérdőjelezhető megoldás. Mi arra törekszünk a budai vár esetében, hogy csak és kizárólag, teljes egészében hitelesen helyreállítható és rekonstruálható dolgokat fogunk felújítani. Amely részeinél a budai palotának ez nem tehető meg, ott nem fogunk hozzányúlni az épületrészhez olyan módon, hogy aztán később a hamisítás billogát süssék ránk.

Egy nagyon szép példa, amely a szomszédos vagy szintén fontos baltikum ország, Lettország példája, Riga esetében egy olyan épületről van szó, amely soha nem töltött be semmilyen uralkodói, királyi székhely funkciót. Úgy fogalmaznám meg a magunk számára, ez a polgári létforma egyik nagyon szép építészeti értéke volt. Egy, a XIV. század első harmadában épült épületről van szó, amelyet 1941-ben a németek bombáztak le, viszont a szovjetek három évvel a háború után teljesen megsemmisítették. Azért semmisítették meg nyilvánvalóan, hogy ezt a Rigában álló fantasztikus épületet ne lehessen felújítani, mert a szovjet társadalomfelfogással, embereszménnyel, értékrenddel összeegyeztethetetlen volt, miközben egyébként a lettek számára a polgári életforma, a polgári életformához kapcsolódó tevékenységek, így például a kereskedelemnek volt egyik szimbolikus, művészettörténeti szempontból is kiemelkedő értéket képviselő épületegyüttese. Amikor függetlenné vált Lettország, akkor azt a politikai döntést hozták meg, hogy egyértelműen jelezni kell a szovjet korszakkal való szakítást, és jelezni kell ilyen szimbolikus eszközökkel és gesztusokkal is azt, hogy egy polgári társadalmat, egy, a szabad magántulajdonra és kereskedelemre épülő társadalmat kívánnak építeni. Tehát ezt nemcsak a jogszabályokkal, az alkotmányos keretek megteremtésével, az intézményrendszer felállításával, hanem ilyen szimbolikus építészeti gesztusokkal is jelezni kívánták, ezért 1995 és 1990 között teljes egészében újjáépült ez az épület.

Szeretnék orosz példát is hozni, de hozhatnék számos kijevi példát. Nem olyan régen jártam Kijevben és néztem végig a kijevi felújításokat, illetve a rekonstrukciókat. Előtte Moszkvában is voltam, és az ottani példákat is tanulmányoztam. Talán a legszimbolikusabb a moszkvai Megváltó Krisztus Székesegyház, amelyet 1931-ben robbantottak fel. Nyilvánvalóan nem kell itt önöknek elmondanom, hogy milyen „elméleti” megfontolások voltak ennek a pusztításnak a hátterében. Persze az is egyértelmű, hogy miért döntöttek úgy az akkori politikai vezetők a Szovjetunióban, hogy a székesegyház falait borító márványlapokat majd a szovjet dicsőséget és a szovjet ipar nagyságát is dicsőítő és szolgáló metróban fognak falburkolatként felhasználni.

1990-ben a független Oroszország, amely a demokratizálódás útjára lépett, most nyilván nem akarok abba belemenni, hogy ez mennyire sikerült, ez most nem idevaló téma, mindenesetre azt a döntést hozta 1990 februárjában, hogy engedélyezik az orosz ortodox egyháznak a templom, a székesegyház újjáépítését. Ezt a moszkvai polgárok nagyon jelentős forrásokkal, magánadományokkal támogatták. 2000-ben szentelték fel az elkészült templomot, amely a művészettörténészek véleménye szerint a lehető leghitelesebben mutatja be - valami nem sikerül a prezentációkkal, és megjegyzem, elnök asszony, közben becsúszna egy-egy kép, ami a köztes állapotokat mutatja, de valószínűleg nem ugyanaz a PowerPoint verziószám működik ezen a gépen, mint a mienken, tehát itt még több kisebb kép is díszítette volna a prezentációt, hogy hogyan zajlott a felújítás, de ettől most tekintsenek el.

És végül hadd térjek át a potsdami helyőrségi templomra. Ez talán a legproblematisabb épület, amellyel a legtovább vártak Európában a mi várunkon kívül persze. Ez ugyanis a szimbolikáját tekintve sokszorosan is terhelt épület. Itt volt ugyanis Nagy Frigyes nyughelye. Annak a Nagy Frigyesnek a nyughelye, akinek a festményét Adolf Hitler mindehova magával cipelte; még az utolsó napokban, a halála előtt a bunkerben is ott tartotta a szobája falán, és az utolsó rendelkezéseinek egyike az volt, hogy mi legyen ennek a festménynek a sorsa. Gondolom, azt sem kell ecsetelnem itt, hogy milyen módon tekintett Nagy frigyesre a birodalomépítő lázalmoktól szenvedő fasiszta diktátor, Hitler; nem mintha a két férfinak az államférfiúi nagysága között bármiféle párhuzamot lehetne vonni, de a politikában igen gyakori az, hogy néhányan elődöket próbálnak keresni és nagy elődöket próbálnak maguknak találni.

Ebből következik az, hogy már a korábbi időszakokban is erre a szimbolikus helyre próbáltak birodalmi álmokat dédelgető vezetők rátelepedni. Nem véletlen, hogy 1806-ban Napóleon tisztelete jeléül meglátogatta Nagy Frigyes sírját, majd elindult a nagy Oroszországot meghódítani. És az sem véletlen, hogy a Reichstag felgyújtása után 1933-ban a már említett Adolf Hitler a nemzeti szocialista kormányt jelképesen itt, Nagy Frigyes sírjánál, a potsdami helyőrségi templomban alakítja meg.

Ilyen előzmények után nem csodálkozhatunk azon, hogy a második világháborút követően föl sem merül a porig bombázott potsdami helyőrségi templomnak a felépítése vagy visszaépítése. A mai Németországban kellett hogy döntsenek, egyébként társadalmi kezdeményezésre, nyomásra és például közadakozás figyelembevételével a templom újjáépítéséről. Tehát ez is meg fog történni.

Engedjék meg, hogy ezen előzmények után és történeti keretek fölillantása után rátérjek a budai várra és beszéljünk pár szót azokról a történeti rétegekről, amelyeket szeretnék megmutatni a felújítási folyamat eredményeképpen. Itt láthatják a palotaegyüttest abban a formában, ahogyan ma kinéz. (A munkatársaihoz:) De ez így nem lesz jó. Adjatok ide egy nyomtatottat. (Megtörténik.) Itt láthatjuk az alaprajzot, és szeretném elmondani, hogy mit

szeretnénk megmutatni, föltárni a következő években. Az első az, hogy azokat az eredményeket - mert ne vitassuk el, a szocializmus időszakában is nagyon sok érték került elő és nagyon sok értéket mutattak be a régészek és a történészek, különösen is a középkori föltárásokat kell megemlítenem -, ezt szeretnénk teljessé tenni és a látogatók számára megnyitni. Amit önök most pirossal látnak a vetítésen, azoknak a 90 százaléka nem látogatható, illetve ami halványabb pirossal, rózsaszínnel látható - jól mondom, ugye, Péter -, azok a részei a középkori részeknek, amelyek többé-kevésbé a közönség számára is megtekinthetők. Mi, amit itt önök látnak, azt szeretnénk, ha teljes egészében bejárható lenne; megnyitnánk, föltárnánk, elhordanánk onnan az évtizedek, sőt évszázadok alatt fölhalmozódott földrétegeket, és létrejön egy fantasztikus föld alatti múzeum, egy újabb réteggel gazdagítva ezzel a budai várat.

Ezt azért mondom el, mert nyilvánvalóvá szeretném tenni, hogy a várnak milyen funkciói lesznek, és ez jelzi, hogy nagyon nagy részt múzeumi és azon belül is egészen speciális régészeti feladatai is lennének a megújuló palotának. Erre természetesen Európában számos hasonló példát találunk, amelyeket mi tanulmányozunk és amelyeknek a tapasztalatait szeretnénk a följújtási munka során hasznosítani. Itt láthatják az utrechti, hollandiai példát, ahol egyébként 2014-ben föld alatti régészeti bemutatóteret hoztak létre a turisták nagy-nagy örömeire.

Az egyik, számunkra legfontosabb példa a krakkói, lengyelországi példa, ami szintén a rendszerváltozás utáni följújtási folyamat eredménye, ahol teljes egészében föltárták a piactéren a középkori részeket, és a föld alatt egy régészeti bemutatóteret hoztak létre, az alagsorban pedig kávézók és éttermek szolgálják ki a turistákat. Ez is egy néhány évvel vagy évtizeddel ezelőtti fejlesztés, ami példaként szolgálhat számunkra.

A legismertebb korábbi példa a Louvre bővítése, hiszen a föld alatt kibontották a középkori, sőt kora középkori részeket is. Ezeket látogathatóvá tették. Ez akkor történt, amikor a föld alatt összekötötték a metróállomásokat, illetve azt követően a Louvre bejáratát levitték a talajszint alá, a múzeumi bejáratot, és akkor rögtön megközelíthetőek ezek a középkori részek, számos új kiállítóteret is kialakítva ezzel. Ez az egyik legszebb példa Európában arra, hogy hogyan kell középkori részeket, évek, évtizedek vagy évszázadok óta betemetett középkori részeket utólag egy meglévő múzeumi tér részévé tenni.

A későbbiekben majd nyilvánvalóan arról fogok beszélni, hogy milyen, jelenleg is látható és megközelíthető terekhez fogunk hozzányúlni, de előtte nézzük az indokainkat, hogy hogyan is néz ki a budai vár jelenlegi hasznosítása és milyen problémákat vet ez fel. Szeretném, ha a számokat megismernék képviselőtársaim, mert ezekről senki nem beszél, miközben nagyon fontos, hogy ezzel tisztában legyünk.

A budai vár turistaszámait nagyon alaposan ismerjük, hiszen a turistabuszok számára beléptetőrendszer van, elektronikus kapun, illetve bocsánat, sorompón mennek át, és naponta a budai várat meglátogató turisták számát ezért pontosan meg tudjuk állapítani. Mindennap statisztika készül a budai vár turistabuszairól. Úgyhogy amit itt önök látnak, tisztelt képviselőtársaim, az jól mutatja, hogy mely napokon és mely évszakokban milyen a budai vár látogatottsága. Láthatjuk, hogy egyébként az őszi hétvégéken a legnagyobb a látogatottsága a budai várnak, és az őszi munkanapokon is megközelíti a budai vár látogatottsága a nyári látogatószámokat. Mindenesetre, ha megnézik, a tél legrosszabb időszakától eltekintve mindig a 200-at megközelíti, sőt meghaladja a turistabuszok száma, és ha ezt megszorozzák minimum 40 emberrel, akkor el tudják képzelni, hogy milyen óriási nagy mennyiségű, majd itt

konkrét számokat is fogok mondani, turista özönlik a budai várba és sétál a palota külső környezetében.

Itt láthatjuk havi bontásban a budai várba behajtó turistabuszokat. Látjuk, hogy január, február, március gyengébb, áprilistól emelkedik a látogatószám, és ahogyan mondtam, az őszi időszak a legkedvezőbb, szeptemberben és októberben jönnek el legtöbben a turisták a budai várba, de a nyári számok is fantasztikusak, tehát óriási nagy számokról, milliós számokról beszélünk. Itt csak néhány kép, ahol látjuk, hogy egyébként ez komoly közlekedési problémákat is okoz, meg is oldjuk ezt, van is rá javaslatunk, hogy hogyan kezeljük a turistabuszokat, és látjuk azt, hogy egy nyári vagy egy őszi rendezvény alkalmával gyakorlatilag tumultus van a budai várban.

Most nézzük ezzel szemben, hogy hogyan néz ki a palota belső látogatottsága, a palotában található közgyűjtemények látogatottsága. De mielőtt ezt megnézzük, előtte azzal is tisztában kell lennünk, hogy a belső terek közül mi az, ami valójában látogatható. Ez azért fontos, mert állandóan arról beszélnek, hogy a kiállítóterek száma csökkenne a budai vár felújításával, és mint láthatják a számokból majd, ennek pont az ellenkezője igaz, hiszen mi nagyjából kétszeresére, két és félszeresére szeretnénk növelni a látogatható terek számát a budai palota felújításával. Jelen pillanatban, ha csak a Nemzeti Galériára nézünk, akkor látjuk, hogy kiállítóter és olvasói tér az egész, Nemzeti Galéria által használt területből 39 százalék, a többi raktár és üzemi, hivatali helyiség. Ez igen jelentős, 61 százalékot tesz ki a Nemzeti Galéria raktározási és irodai célokra használt területeinek a nagysága. Láthatják, hogy a nettó hasznos alapterületből, a 23 800 négyzetméternyi nettó hasznosítható területből mindösszesen 9000 négyzetmétert használ a Nemzeti Galéria kiállítások céljára. Ez - ha arra gondolok, hogy a második világháború során azok a részek, amelyeket ma a Nemzeti Galéria használ, látogatható enteriőrök voltak - óriási nagy visszalépés. Ne felejtsek el, tisztelt képviselőtársaim, hogy a két világháború között, a Horthy-korszak idején belépőjegy vásárlása ellenében látogathatták az átlagpolgárok is a legszebb tereit és termeit a Budavári Palotának.

Nézzük az Országos Széchényi Könyvtárat, ahol a helyzet még rosszabb. A Széchényi Könyvtár nagyobb alapterületen helyezkedik el, mint a Nemzeti Galéria, 33 000 négyzetméternyi nettó hasznos alapterületből mindösszesen csak 8891 négyzetméter az olvasótér és a kiállító tér, a többi raktár és üzemi terület. Ha még azt is hozzáteszem, hogy ebből az óriási nagy mennyiségű raktárból nagyon sok úgy jött létre, hogy az Ybl által megtervezett belső udvarokat drasztikus módon beépítették a nyolcvanas években, ezzel teljesen tönkretették azt a szerkezetet és közlekedési irányt, amely a Tabán felől a palota megközelítését szolgálta, akkor azt kell mondjam önöknek, hogy a helyzet egészen tragikus. A magyar kultúrának az az érdeke, hogy új nemzeti könyvtár jöjjön létre másutt, és egyébként jöjjön létre egy korszerű, a XXI. századi feltételeknek megfelelő külső raktár. Már csak állományvédelmi szempontokból is nagyon fontos, hogy a duplumokból az egyik példány ne ugyanott legyen, hanem egy a fővárostól távolabb levő helyen, illetve egy korszerű raktárban. Erre is megvannak a terveink, erre most nem fogok kitérni, tisztelt képviselőtársaim.

Ha megnézzük a Budapesti Történeti Múzeumot, akkor látjuk, hogy itt a legkedvezőbb a helyzet. Az általuk használt 8699 négyzetméternyi nettó hasznos alapterületből - ez a legkevesebb, mint láthatják, a másik két intézményhez viszonyítva - közel a felét, 46 százalékot használnak kiállítótereknek. Ez az, ahol valójában a turisták barangolnak, sétálnak, nézelődnek és a palota történetével kapcsolatos kiállításokat tudnak megnézni. Viszont itt is a súlyos átépítések eredményét láthatják a látogatók.

Összefoglalva tehát azt láthatjuk, hogy ha a három intézmény alapterületét hasznosítjuk, akkor ma 65 649 négyzetméternyi hasznos alapterületről beszélünk,

ebből a 65 ezer négyzetméternyi hasznos alapterületből mindösszesen 34 százalék, azaz 22 ezer négyzetméternyi a kiállítótér és az olvasótér. Mi azt szeretnénk, hogy ez minimum a duplájára növekedjék. Ez azt is jelenti, hogy ha ezek az intézmények részben kiköltöznek a budai várba, azért mondom, hogy részben, mert nyilvánvalóan a palotatörténeti múzeumot egy palotatörténeti múzeumnak működtetnie kell, tehát a BTM kiköltözéséről nincs szó, a BTM most is egyébként több helyet foglal el a város más pontjain is, de ha a Széchenyi Könyvtár kiköltözik és a Nemzeti Galéria új helyre kerül a Liget projekt keretében, akkor nincs arról szó, hogy csökkennének a kulturális terek, hanem a kulturális terek megkétszereződnek. Sőt, több mint megkétszereződnek, hiszen új nagy korszerű Nemzeti Galériánk lesz, új Széchenyi Könyvtárunk lesz, új könyvtári raktárunk lesz a terveink szerint, és a helyükre fölújított, rekonstruált enteriőrök kerülnek, amelyek a turisták számára nyitottak lesznek.

Ez azért fontos, mert most térünk át arra a részre, hogy vajon az a töméntelen mennyiségű turista, aki a budai várban sétál, az a sok száznyi, turistabusszal föl vitt látogató, aki kíváncsi a budai várra, az vajon bemegy-e az előbbi három intézménybe, vajon váltanak-e belépőjegyet. Kérem szépen, azt látjuk, hogy a királyi palota múzeumainak a látogatottsága a következőképpen alakul. 2014-ben 260 ezren mentek be a Nemzeti Galériába, 100 ezren a Budapesti Történeti Múzeumba, 5 ezren a Széchenyi Könyvtárba. Itt most azokról beszélünk, akik a Széchenyi Könyvtár kiállításait nézték meg, tehát nem az olvasókról és a kutatókról. Ez mindösszesen 365 ezer fő. Ehhez képest ugyanebben az évben a turisták száma 3 250 000 fő volt, tehát magyarul a Várba látogató, a Várban sétáló turisták számának a 10 százaléka lépett be valamilyen múzeumi térbe. Megjegyzem, hogy itt ráadásul még rosszabb lenne az arány, ha tudnánk azt mérni, amit nem tudunk mérni, hogy ha azoknak a budapesti lakosoknak a számát - akik egyébként nem mennek föl turistaként a Várba, de fölmennek egy nemzeti galériás kiállításra - levonnánk ebből a 365 ezer főből. Mert ez a 3 250 000 fő az, aki turistabusszal megy föl a Várba. Tehát ebben a 3 250 000 főben nincsen benne az, aki budapesti lakosként vagy egyénileg vidékről felutazóként, mondjuk, gyalog vagy a siklóval vagy a lifttel fölmege a Várba. Ha innen nézzük, akkor azt látjuk, hogy tragikusak az adatok.

Most nézzük meg ezt havi bontásban. A grafikonon látjuk szürkével azt a mennyiséget, ahányan havonta turistaként a budai várba ellátogatnak, alul pedig bordóval azt látjuk, hogy közülük hányan lépnek be valamilyen múzeumi térbe a budai várban. Ez, kérem, tragikus. Ha mi ezt a számot nem tudjuk növelni, akkor ez nagyon-nagyon komoly bevételkiesést jelent, hiszen ha ezeknek a látogatóknak csak a 30 százalékát vinnénk be a jelenlegi 10 százalékkal szemben a múzeumokba, akkor drasztikus mértékben növekedne a múzeumi terek után befolyó bevétel is.

Természetesen, ha mi új múzeumi tereket fogunk létrehozni, megépül az új Nemzeti Galéria, és a Nemzeti Galéria jelenlegi látogatói átpártolnak az új helyszínre, az ő helyükre majd a felújított múzeumi terekbe, illetve palotaterekbe új turisták fognak jönni. És azok, akik most japán, amerikai, izraeli, európai és a többi turistaként a budai várban az esernyővel elől haladó idegenvezetőt követik és megnézik kívülről a budai várat, azok jó eséllyel majd be is fognak lépni, mert magára a palotára lesznek kíváncsiak, ahogyan mondjuk, kíváncsiak Versailles-ban is, mert nemcsak kívülről nézik meg a palotát, hanem belülről is, ahogyan kíváncsiak a Hradcsinban is, mert nemcsak kívülről nézik meg, hanem belülről is, és sorolhatnánk még számos példát. Tehát úgy összegezném itt a gondolatomat, hogy a kulturális terek jelentős mértékben növekednének a palota felújítása esetén Magyarországon, illetve a fővárosban.

Pár szót akkor a koncepcióról. A Nemzeti Hauszmann Terv a palotának mely részeivel, illetve az egész Budai Várnegyednek mely részeivel foglalkozik? Elsősorban a palotával. Ha megengedik, fölállok, és ezt itt mutatom is képviselőtársaimnak. *(A vetítővászonhoz lép és megmutatja.)* Tehát elsősorban a palotával, aztán másodsorban foglalkozunk a Várbazárnak és környékének felújításával, a várszoknya felújításával, a parkok rekonstrukciójával, ami részben már megtörtént a Várbazár felújításakor. Aztán foglalkozunk az üresen maradt terekkel. Itt vannak olyan részek, amelyeknek a visszaépítéséről már döntött a kormány, erről majd még később fogok beszélni, illetve a teljesen üresen álló, a Tabán felé néző területekkel. Foglalkozunk a kormányzati funkciókat kapó épületrészekkel is, de ez egy későbbi távlatos feladat. Ezen belül egyetlen olyan rész van, ahol már előrehaladott munkálatok vannak, az a Karmelita kolostor felújítása, amely a Miniszterelnökségnek a székhelye lesz. És dolgozunk azon, hogy legyen koncepciónk az egykori külügyminisztérium épületére, dolgozunk jelen pillanatban a volt pénzügyminisztérium épületének a terveivel, dolgozunk a Táncsics-börtönnel kapcsolatos koncepció kidolgozásán, a Nemzeti Levéltár épületének és környezetének, a mellette található Magyar Villamos Művek teherelosztó épületének a rekonstrukciójával. Tehát tulajdonképpen a munkánk a budai vár egészére fókuszál, de ennek legfontosabb része a palotaegyüttes megújítása.

A palotaegyüttesen belül mely részéről van konkrét kormányzati döntés és mely részek felújítására van forrásunk? Ezt szeretném önöknek bemutatni. Az egyik a Csikós-udvar és a lovarda rekonstrukciója. Ez egy nagyon szép hauszmanni épület volt. Ez ügyben most ott tartunk, tisztelt képviselőtársaim, hogy érvényes építési engedélyes tervekkel rendelkezünk, a közbeszerzési felhívás megjelent a Közbeszerzési Értesítőben. Március 3-áig kell leadni az építőipari vállalkozásoknak a pályázatukat. *(Munkatársához fordulva:)* Hányan vették ki? *(Jelzésre:)* Tizenkilenc vállalat vette ki eddig a dokumentációt. Reménykedünk abban, hogy a költségvetési kereteinket nem túlhaladó mértékű ajánlatok fognak beérkezni. Ha minden jól megy, akkor ez azt jelenti, hogy május végén meg tud indulni az építkezés, illetve júniusban meg tud indulni az építkezés, nyilvánvalóan a közbeszerzési törvényben rögzített határidők betartása az, ami fontos. Úgyhogy, ha nincsen semmilyen komplikáció, akkor nyáron itt fogunk tudni, tisztelt képviselőtársaim, építkezni. *(A munkatársával egyeztet.)*

Ezek szerint a diavetítési rész nem jó, akkor így mutatom a képviselőtársaimnak. Tehát itt láthatjuk azt oldalnézetből, hogy hogyan néz ki jelenleg a terület. Ez alatt egy új mélygarázst építettünk, amelynek a befejezési munkálatai jelenleg zajlanak. Egy 300 férőhelyes mélygarázs épül, és a mélygarázs tetőszerkezetének a megerősítését követően építjük vissza az eredeti hauszmanni lovardát. Rendelkezésre áll minden terv, készen vannak az eredeti tervek alapján elkészített tervek. Azt kell hogy mondjam önöknek, képviselőtársaim, hogy a második világháború során olyan sérülést szenvedett ez az épület, hogy minden gond nélkül a háborút követően helyreállítható lett volna. Kevesebb munkával lehetett volna helyreállítani, mint amennyi munkát igényelt a Várbazár felújítása. Tehát ez az egyik fontos munkaszakasz.

A másik a Stöckl-lépcső visszaállítása. Ez a Stöckl-lépcső egy gyönyörű szép ékessége volt a Várnak, és nemcsak azért fontos, mert építészeti szempontból a Várhoz tartozik, hanem azért is, mert egy újabb gyalogos megközelítést adja a Várnak. Az a szándékunk, hogy a turistabuszok egy jó részét nem is engedjük föl a Várig vagy a Várba. Mind liftes, mind mozgólépcsős, mind gyalogos megközelítési pontokat fogunk még a továbbiakban létesíteni, és a Dózsa György tér felől, a Tabán irányából egy nagyon fontos megközelítési pontja lesz ez a Várnak. Ráadásul egy új gyönyörű belső tér fog így kialakulni a lovarda előtt, és onnan, a lovarda szintjéről

lehet majd fölmenni a palotaszintre a Stöckl-lépcsőn keresztül. Ennek a tervezése lezárult, építési engedélyes tervünk van, az engedélykérelem bent van a hatóságoknál, várjuk a hatóságok döntését.

És itt van a már említett főőrségi épület, amelynek, mint mondtam, 1971-ben határozták el a lebontását. 1971-ig hasznosították is ezt az épületet. Szintén Hauszmann Alajos tervezte. Ebben működött a KÖZTI, tehát magyarul semmilyen építészeti indok vagy háborús pusztítási indok nem volt arra, hogy lebontsák. Gyöngyöri szép épületről beszélünk, '72-ben le is bontották, és azóta a helyén mindenféle ronda bazárok, bódék és egyebek állnak. Teljesen értelmetlen volt. Ezt a Stöckl-lépcsővel együtt építjük vissza, nagyon szép kulturális funkciókkal. Egy múzeumi egység lesz benne, innen lesz az egyik föld alatti bejárata annak a föld alatti múzeumrésznek, amelyre már utaltam, tisztelt képviselőtársaim, és gasztronómiai feladatokat is be fog tölteni, tehát szándékaink szerint nemcsak kiállítások lesznek benne, hanem lesz benne egy nagyon szép étterem is. A palotában jelen pillanatban nincsen étterem, ahol a turistákat ki lehetne szolgálni. Ezek azok a részek, amelyeket ebben a kormányzati ciklusban szeretnénk megvalósítani.

A következő épületrész egy belső egységnek a helyreállítása. Ez az úgynevezett Szent István Terem. Ez volt a palota egyik legdíszesebb terme, amit a második világháború után - láthatják a jobb oldali képen, képviselőtársaim -, ha finoman fogalmazzuk, azt mondom, hogy drasztikusan átalakították. Itt óriási nagy pusztítást vittek véghez, nemcsak a háborúban, hanem utána azok a politikai szereplők meg azok a komisszárok, akik a döntéseket meghozták és végrehajtották. Itt, hála a Jóistennek, minden tudásunk megvan ahhoz - föl is emelek egy dokumentumot, tisztelt képviselőtársaim (*Felmutatja.*), ez egy rövid jelentés, amit a miniszterelnök úr számára készítettünk a történeti és művészettörténeti kutatómunkáról, hogy hogyan állunk. Ebben a jelentésben egészen odáig mindenre hozunk példákat, hogy hogyan nézett ki a kárpit, hol tudjuk legyártatni az eredeti kárpittal teljesen megegyező Szent Korona-díszítésű kárpitokat. Ebben láthatóak azok a berendezési tárgyak, amelyek ma is megvannak és amelyek alapján mindent újra le lehet gyártani - látják -, falikarokat, csillárokat, fadíszítéseket.

Természetesen a Zsolnay-gyárban is rendelkezésre áll minden eredeti dokumentáció ahhoz, hogy a Zsolnay-kerámiákat is megcsináljuk. Itt van egy fotó, amelyen már látjuk, ahogy formázzák a Szent István-portrét. Egyébként a pécsi múzeumban látható is ennek a csodálatos kandallónak, Zsolnay-kandallónak egy munkapéldánya, illetve talán a sajtóban láthatták képviselőtársaim, hogy az utóbbi hónapokban több, Roskovics-kép alapján készült pirogránit kerámiát sikerült visszavásárolnunk, illetve megvásárolnunk, amelyek alapján gyönyörűen az eredeti Roskovics-pirogránitok is mind helyreállíthatók lehetnek. Ez egy iparművészeti szenzáció lesz, ahogyan egyébként a saját korában is iparművészeti szenzáció volt. Képzeljék el, képviselőtársaim, hogy egy ilyen térért vagy egy raktárhelyiségért belép-e a turista a palotába, mint amit jobboldalt látunk; és ezért a Szent István Teremért be fog-e lépni a turista, kíváncsi lesz-e arra, hogy mit tud a magyar iparművészet, mire volt képes a Zsolnay-gyár és nagyon sok más művész.

Ezt szándékaink szerint 2018-ra tudjuk megcsinálni, hiszen itt egy rendkívül alapos és részletes kutatómunkát kellett elvégezni, amit Rostás főigazgató-helyettes úr nemcsak, hogy elvégeztek, hanem még mindig dolgoznak finom részleteken. Ami igazán időigényes ebben, az a fafaragások elkészítése, amely természetesen mind igényes kézimunka.

Néhány látványtervet szeretnék megosztani önökkel, képviselőtársaim. (A *vetítövásznon mutatja.*) Mint jeleztem, a Csikós-udvar fejlesztése az első, erre már van építési engedélyes tervünk, erre van a közbeszerzés meghirdetve. Itt van a lovarda

épülete. A lovarda épületével szemben itt van a főőrségi épület, amelyet ebből a nézőpontból láttunk az előbb a fényképfelvételen. Itt a Stöckl-lépcső, és innen tudunk bejönni az oroszlanos udvarba, itt szépen föl lehet jönni gyalog. Jelen pillanatban ez a gyalogos megközelítési pont nem létezik, tehát ezt visszaállítjuk, illetve ezt az egész rámpát, a támfalat, a Karakas pasa tornyát is mind helyre fogjuk hozni.

Most első körben a mélygarázs fölött a lovardát kezdjük építeni és utána megyünk tovább ezekkel az épületekkel. Innen fog nyílani a föld alatti múzeumi bejárat. Ez egy olyan bejárat lesz, amelyen ha valaki bemegy, akkor a BTM-ben a másik részen ki tud jönni, tehát több bejárata és kijárata lesz a múzeumi egységnek. Innen pedig, a Dózsa György tér felől lesz egy olyan megközelítés a szándékaink szerint, hogy mozgólépcsővel fel lehet jönni egészen a Stöckl-Lépcsőig. Ez egy rejtett, föld alatti mozgólépcső, tehát építészeti szempontból a tér, a terület rendezését egyáltalán nem sérti.

Így néz ki a helyreállított lovarda látványterve. Láthatjuk a lovardát, jobbról pedig a főőrségi épületet. A Csikós-udvar eredeti helyére visszaraknánk a Csikós szobrot, amely most a várnak egy másik pontján található. Itt állt nagyon sokáig a Csikós szobor és ide is fog majd visszakerülni.

A másik oldalról nézve, ha a Lovarda utca felől jövünk fel, láthatják képviselőtársaim a főőrségi épületet. Ez itt a föld alatti bejárat a múzeumba. Ez a lovarda hátsó frontja, és láthatják, hogy így egy új tér jön létre, itt is és a másik oldalán is egy új közösségi tér, amely rendezvényterként is tud funkcionálni. Ez a lovarda azért lesz fantasztikus, mert miközben a kormány elvárása az volt, hogy teljes egészében az eredeti anyagválasztásnak, a kinézetnek, terveknek megfelelően épüljön meg, a közben alkalmassá tesszük arra - hála a jó istennek, ott van alatta egy mélygarázs -, hogy a főváros egyik legfontosabb rendezvényhelyszíne legyen. Látjuk a Várbazár esetében, hogy jelen pillanatban száz százalékos kihasználtsággal működik az ott megépült 300 férőhelyes mélygarázs és a fölötte kialakított korszerű multifunkcionális rendezvényterem olyan szinten generálja a turistaforgalmat, a magánvállalati és állami rendezvényeket, hogy ez komoly bevételeket is hoz a várgondnokság számára. Tehát már most biztosak vagyunk abban és az előzetes felmérések ezt igazolják vissza, hogy egy olyan rendezvényteret tudunk így létrehozni, amely hasonló kihasználtsággal fog tudni működni. Úgy csinálták meg Potzner Ferenc vezető építész és a tervezők a terveket, hogy miközben teljes egészében rekonstruáljuk a hauszmanni állapotot, a közben arra is lehetőség nyílik, hogy a mélygarázból rögtön felmenjünk a Lovarda térre. A mélygarázs szintjén lesznek azok a kiszolgáló részek, amelyek korábban egy lovardában nem voltak, tehát öltözők, raktárak, vizes blokkok és ruhatárak, büfé, mindez alkalmassá teszi magát a Lovarda teret arra, hogy azt meg teljes egészében rendezvényterként működtessük. Egyszerre lesz jó arra, hogy akár egy Spanyol lovasiskolás bemutató legyen ott, majd egy nagyon gyors átrendezéssel egy multifunkcionális rendezvényteremként funkcionáljon, vagy egy másik gyors átrendezéssel akár egy expóhelyszín legyen, ahol kiállításokat, vásárokat, művészeti expókat, vásárokat s a többit lehet tartani. Úgy fog működni, mint mondjuk a Grand Palais Párizsban, hogy bármilyen rendezvényt, vásárt, konferenciát, bált stb. be fog tudni fogadni. Tehát egy nagyon jó kihasználtságú rendezvényteret fogunk létrehozni a fővárosban.

Visszatérek a főőrségi épületre. Ez a Hunyadi udvar felőli homlokzata, ez pedig a másik oldali homlokzata a Stöckl-Lépcsővel együtt. Ha elképzelik képviselőtársaim, láthatják, hogy balra van a lovarda, itt jön létre az a szép tér, amelyről beszéltünk, itt lehet majd gyalogosan felmenni, illetve innen is be lehet menni a föld alatti múzeumba. Ez egy távlatos kép, hogy lássák képviselőtársaim, hogyan is fog ez az egész kinézni és elhelyezkedni.

Természetesen nem elégedhetünk meg ilyen nagy ívű rekonstrukciós munkákkal, hanem a meglévő részeket is rendbe kell hozni. Fel kell újítanunk a várfalakat, borzalmas állapotban vannak a várfalak, meg kell oldanunk az akadálymentesítést, hogy a kisbabások, a tolókocsis betegek stb. tudják a várat használni, a látványosságokat megnézni. Nagyon fontos a déli összekötő, nyaktag rész megújítása, ott is lesz a BTM felé egy új nagyon jó bejárat. Tehát egészen fantasztikus dolgokat fogunk tudni létrehozni.

Mindez - és itt zárom a gondolataimat - nem lenne megvalósítható és az egész palotarekonstrukció, sőt az egész várnegyed rekonstrukciója értelmetlen lenne, ha nem gondolkodnánk a közlekedési infrastruktúra fejlesztéséről. Látjuk, hogy milyen nagy haszna van annak a 300 férőhelyes garázsnek, amelyet a Várbazár építéskor hoztunk létre. Jelentem, hogy 2016 áprilisában elkészülünk a lovarda alatti mélygarázzsal és miközben a lovarda építkezései zajlani fognak, a közben már működtetni tudjuk azt a garázst is, tehát lesz még 300 férőhelyünk, ahova egyébként mind a turisták, mind a várban dolgozók tudnak majd parkolni. De mindez nem elég, minthogy olyan terveink vannak, hogy kormányzati funkciók is költöznek a budai vár bizonyos részeibe, ezért további garázsok építésére is szükség lesz és természetesen a helyben lakók igényei és a gépkocsik megnövekedett száma is ezt indokolják.

Hosszú távon egyébként azt szeretnénk, hogy elsősorban a gyalogos turisták használják magát a várfalon belüli részt. Ezért a lovarda alatti, most épülő mélygarázs mellé tervezünk egy második ütemet, ezt szeretnénk még ebben a kormányzati ciklusban elindítani. Tehát ott lenne még egy mélygarázs. Nagyon fontos, hogy a Szabó Ilonka utca felől - ezt a kerületi önkormányzat tervezte meg és közösen dolgozunk rajta - lenne még egy mélygarázs, amit nagyon szépen be lehet tenni a Halászbástya alá. Úgy el lehet rejteni, hogy valójában senki nem is látja, egy nagyon szép bejáratral. Ez is egy korszerű mélygarázs lenne, ahonnan pedig lifttel egészen ki lehetne jönni a Mátyás templom előtti részig. Tehát abban az esetben, ha a Pénzügyminisztérium is visszaköltözik a várba, az ottani dolgozók kiszolgálása is megtörténik, tehát a dolgozók várba való közlekedése többletterhet semmiképpen nem fog jelenteni a vár számára.

A másik oldalon, a Lovas út felől is szükség lesz még egy mélygarázusra. Ez a koncepció is rendelkezésre áll. A kerülettel ebben teljesen egyetértünk. Ebben a kormányzati ciklusban annak biztosan nem tudunk nekiállni, mindenesetre az a tervünk, hogy ott is épüljön egy mélygarázs. Ez a három mélygarázs, plusz a meglévő kettő, tehát összesen öt mélygarázs, azt gondolom, hosszú évtizedekre megoldja a már most látszó problémákat. Nyilvánvalóan arra is van koncepciónk, hogy a buszokat hol parkoltassuk majd, minél kevesebb buszt engedjük fel, illetve hogy hol forduljanak meg úgy, hogy ne kelljen keresztülmenniük a budai vár belső terein. Erre is kész koncepció van és építészeti tervekkel rendelkezünk.

Tisztelt képviselőtársaim, zárásul azt a képet szeretném önöknek megmutatni, amelyen jól látszik, hogy is nézett ki ez a hauszmanni palota valamikor. Ez a hauszmanni palota. *(Rövid szünetet tart, a laptopon keresi a képet.)* Hát jó, nem akarja az igazságot. Legközelebb laptopot is hozzunk! A bizottság laptopjával gondjaink vannak. *(Derültség.)* Elnézést kérünk, elnök asszony. Tehát ez a palota valamikor Európa egyik legszebb épülete volt, egy nagyon átgondolt koncepció eredményeképpen született meg, sok évszázados szerves fejlődés eredményeképpen építették meg elődeink. Megjegyzem, hogy nagyon komoly közadakozás is volt a hauszmanni építkezések mögött. Tehát a polgárok számára fontos volt, hogy az 1867-es kiegyezést követő gazdasági-társadalmi felemelkedés, nemzeti identitás erősítés közepette egy ilyen szimbolikus értékű, nagy épületegyüttes létrejöhessen a budai vár részeként. Tehát ez bizony ebben a formában állítandó helyre, ez az elképzelésünk, ez

a tervünk, ez a hitünk és meggyőződésünk. Ehhez kérjük a képviselőtársaim támogatását, segítségét és figyelmét is. Köszönöm szépen, elnök asszony, a lehetőséget.

Kérdések, hozzászólások

ELNÖK: Köszönjük szépen az államtitkár úr beszámolóját. Most a képviselőknek van lehetőségük a kérdéseiket feltenni, észrevételeiket megtenni. Kérdezem, hogy van-e kérdés az államtitkár úrhoz. (*Farkas Gergely jelentkezik.*) Farkas Gergely, parancsolj!

FARKAS GERGELY (Jobbik): Köszönöm szépen a szót. Tisztelt Államtitkár Úr! Nagyon szépen köszönjük a tényleg informatív, nagyon részletes beszámolót és nagyon jó volt hallani ezeket a terveket már csak azért is, mert amit láttunk, azzal mi is egyet tudunk érteni. Szükség van a várnegyed ilyen szintű megújítására. Így nem is az elhangzottakkal, hanem sokkal inkább azzal kapcsolatban szeretnék kérdezni, amiről kevesebbet hallhattunk. Három ilyen témakört írtam fel magamnak és ezek köré próbálom csoportosítani a kérdéseimet. Az egyik a pénzügyek, erről nagyon keveset hallottunk. Másrészt a minisztériumok, kormányzati szervek várba való költöztetéséről szintén keveset hallhattunk. A harmadik pedig, ahogy ön is említette, a Nemzeti Hauszmann Terv társadalmi testületének fontossága. Ennek egyes tagjai által megfogalmazott kritikákról, illetve az azokra adandó válaszokról is szeretném kérdezni az államtitkár urat.

Kezdjük a pénzügyekkel! Az egyik legsúlyosabb dolog, amikor ilyen nagyszabású tervekről beszélünk. Ehhez képest az államtitkár úr igencsak nagyvonalúan minimális információt adott, sőt nem is emlékszem konkrét számra, ami elhangzott volna az ön prezentációjában. Így szeretném kérdezni, hogy a pénzügyekről mit tudhatunk, melyik terv, melyik elképzelés időarányosan mibe fog kerülni. Hallhattunk egy 200 milliárd forintos előirányzatot, legalább is én olvastam egy ilyenfajta... (*L. Simon László: Én biztos nem mondtam!*) Nem öntől. Egy cikkben volt szerencsém ezt olvasni. De az államtitkár úr biztosan akkor majd elmondja, hogy mi a helyes és mire számíthatunk ilyen téren.

A második téma a minisztériumoknak a várnegyedbe, várba költöztetése. Arra szeretnék rákérdezni, hogy mi indokolja ezeknek a lépéseknek a megtételét. A történeti felvezetőben hallhattunk, hogy vannak Európában erre vonatkozó példák, hogy minisztériumok működnek egyes királyi palotákban, vagy azok környezetében. Viszont én ezt nem tartom elegendő indoknak, pont azért, mert ön is mondott ellenkező példákat akár erre, tehát ez önmagában nem lehet megfelelő indok, hogy miért szükséges két minisztériumnak a várnegyedbe való költöztetése. Számos aggály, kétely merül fel a funkcionalitással kapcsolatban, hogy valóban tényleg a hasznukra válik-e ezeknek a nagy intézményeknek egy ilyen turisták által - ön is említette, 3 milliónál több turistával kell számolni - látogatott várnegyedbe való elhelyezése. Ezeknek az indokaira szeretnék rákérdezni.

A harmadik kérdésem pedig a Nemzeti Hauszmann Terv társadalmi testületének egyes tagjai által megfogalmazott kritikákra vonatkozna. Biztosan nem kerülte el az államtitkár úr figyelmét, hogy ennek a testületnek több neves tagja fogalmazott meg önök felé egy nyílt levelet néhány hónappal ezelőtt, amelyre elmondásuk szerint még választ sem kaptak. Innentől kezdve az egész testület, annak tekintélye, fontossága kérdőjeleződik meg és komolyan felmerül annak kérdése, hogy valójában a kormányzat csak egyfajta kommunikációs eszközként használja ezt a testületet, amikor érdeke úgy kívánja, akkor hivatkozik rájuk, de egyébként valódi tervekbe, valódi érdemi döntéshozatalba nem vonja be őket. Márpedig ennek a

testületnek több tagja az általam is kritizált minisztériumi költöztetést is fenntartásokkal kezeli, sőt ellenzi. Úgyhogy egyrészt kérdezném, hogy ezeket az embereket, akik ezt a nyílt levelet megfogalmazták, egyáltalán méltatták-e önök arra, hogy választ küldjenek nekik. Másrészt pedig valójában mire szól ennek a testületnek a mandátuma, ha az érdemi döntéshozatalba nem vonják be őket?

Ez a három témakör, amire szeretnék még kiegészítést kapni az államtitkár úrtól. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönjük. Kucsák László. Parancsolj!

KUCSÁK LÁSZLÓ (Fidesz): Köszönöm szépen. Tisztelettel köszöntök mindenkit. Köszönjük szépen az államtitkár úrnak és munkatársainak, hogy ezzel az anyaggal ideérkeztek. Sőt, az előttem megszólaló képviselőtársam mondandójához kicsit kapcsolódva, nemcsak hogy idejöttek és tájékoztattak minket, hanem a kezdeményező készség is megvolt a Miniszterelnökség részéről. Magam is úgy gondolom, hogy egy rendkívül sok információt magában foglaló összefoglalót, tájékoztatót kaphattunk, amit én, a fővárosban tevékenykedő képviselő különösen nagy örömmel fogadok.

Az eddig megvalósult lépések kapcsán az tapasztalati tényként is elmondható, hogy a Várkert Bazár felújítása talán az utolsó pillanatban történt meg. Azt gondolom, hogy ez minden fővárosi, fővároson kívüli magyar állampolgár számára is rendkívül fontos. Különösen fontos egy ekkora világváros esetében akkor is, ha tudjuk, hogy rendkívül impozáns turisztikai mutatókkal bírunk. Ezekre való tekintettel is különösen fontos az, hogy nagyobb hangsúlyt helyezünk arra, figyelembe véve a budai vár államtitkár úr által is ismertetett mutatóit, hogy ezeket a funkciókat, szerepeket, tereket, létesítményeket, intézményeket miképpen lehet úgy újragondolni, hogy azok a célok, amelyeket indokolt megvalósítani szerintem is és ezekre sok jó példát láthattunk ebben a bemutatóban is, a lehető legteljesebb mértékben érvényesüljenek és fejtsék ki hatásukat. Azt tudom ehhez hozzáfűzni, ezt személyes tapasztalatból is tudom, hogy azon erőfeszítésekkel együtt ilyenek ezek a mutatók például a múzeumok látogatottsága terén, hogy mi a főváros XVIII. kerületében is igyekeztünk ehhez pluszforrásokat rendelni, hogy könnyebben és szervezett módon tudjanak a diákcsoportok ezeken a foglalkozásokon részt venni.

Elhangzott, hogy ebben a ciklusban mely lépéseket tervezi végrehajtani a kormányzat, és melyek azok, amelyek a kormányzati cikluson túlnyúlóak. Egy valóban nemzetinek nevezhető terv esetében, amilyenről a budai vár, a magyar főváros ékessége esetében van szó, szerintem a legfontosabb az, hogy ezeket a közös pontokat ragadjuk meg. Maga a terv, az elképzelés kulturális, turisztikai szempontból, és ha turisztikai szempontból, akkor nemzetgazdasági szempontból is fontos és előremutató. Nyilvánvalóan a részletkérdéseket indokolt tisztázni, de ahogyan ebben a bemutatóban sok korábban megfogalmazódott kérdésünkre már választ kaptunk, úgy a későbbiekben elhangzóakra is meg fog történni a válaszadás.

Köszönöm szépen még egyszer az államtitkár úrnak és munkatársainak a tájékoztatót.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Más képviselőnek van-e hozzászólási szándéka? *(Szabó Szabolcs jelentkezik.) Szabó Szabolcs, tessék!*

SZABÓ SZABOLCS (független): Köszönöm a szót, elnök asszony. Köszönöm a beszámolót, amely valóban hosszú is volt és bizonyos tekintetben elég részletes is, de azért néhány kérdést felírtam magamnak, amelyekre szeretnék választ kapni.

Egyrészt szeretném én is leszögezni az elején, hogy természetesen a vár és azon belül is, amiről részletesen hallottunk, a várpalota felújítása halad, az egy nagyon fontos dolog. A főváros és az egész ország kulturális, turisztikai szempontból is az egyik legfontosabb központjáról beszélünk, tehát önmagában ezzel nincs probléma. Itt nyilván mindig azt kell megfontolni, hogy mennyi pénz van, mire alkalmas a terület és mire akarjuk használni, ezek a főbb gócpontok nagyjából egy ilyen fejlesztési projektnél. Voltaképpen bizonyos megközelítésből ennek az egész koncepciónak a rákfenéje szerintem az, hogy most akárhogy is csúdjuk-csavarjuk az egészet, ez egy kormányzati negyed építésről szól alapvetően és erre lett felfűzve az egész projekt. (L. Simon László: *Hát!*) Ezt nagyon jól lehetett érzékelni már az elmúlt egy-két évben. A karmelita kolostor története alapján most már tudjuk, hogy két minisztérium fog beköltözni a várba. Az egyik az Úri utcai épületegyüttesbe, a másik, ami itt is elhangzott, a Szentháromság tér 6-ba, ha jól emlékszem a házszámra. De talán Lázár János volt, aki egyértelművé tette, hogy itt nem állunk meg, fog ez továbbmenni és egy kormányzati negyed lesz. Részben erre kérdeznék vissza. Egyébként azt nagyon jól bemutatta L. Simon képviselőtársunk, hogy mi van most a várpalotában és milyen arányban használják nyilvános látogatótérként. Lehet, hogy csak én nem figyeltem, de nem volt világos, hogy mire fogják használni, ha onnan elköltözik a Nemzeti Galéria, a BTM bizonyos részei, a Kiscelli Múzeum, de már volt erről szó pont a Szent István terem kapcsán, hogy oda fog költözni. Azt tudjuk, hogy a Szent István terem mire lesz használva, de a többi épületrész, az OSZK által használt részek mire lesznek használva, erről nem nagyon tudunk semmit.

Én is kérdezem a költségeket. Főleg azért is, mert mostanában szoktam lapozgatni az értesítőt, amikor megjelennek az új kormányhatározatok és például a karmelita kolostor kapcsán már a hajam égnek áll, mert akárhogy is számolgom, itt már nagyon sok milliárd forintról beszélünk, ha összeadogatjuk a 2015-ös, '16-os, '17-es költségvetési terveket. Kérdés az, hogy akkor az egész mennyibe fog kerülni.

Zárójelben megkérdezném azt is, hogy egyébként arról tudunk valamit, hogy a Táncszínház sorsa hogyan alakul. Mert ha jól követem a Közbeszerzési Értesítőben megjelent fejleményeket, akkor azt érvénytelenítették. Most új eljárás talán már ki van írva. Ez azt jelenti, hogy nyilván nagyon sokat fog csúszni a Millenárisba ígért új helyszín építése. Erről tudunk-e valamit, mikorra várható, hogy nem ezeken az ideiglenes helyeken fog játszani csökkentett előadásszámmal a Nemzeti Táncszínház, hanem tényleg megkapja a neki ígért helyet?

Én is rá akartam kérdezni arra, amit Farkas Gergely feltett, de nem szaporítanám a szót, ezt a bizonyos nyílt levelet forszíroztam volna.

Egy építésznek, egy tervezőnek szóló kérdésem lenne, ez kevésbé politikai jellegű. A jó múltkor beszéltem szakértővel, aki nekem hosszasan magyarázta, hogy a kupola, amit láttunk is, nem úgy épült újjá a világháború után, mint amilyen az volt eredetileg, illetve nem is az eredeti helyén, ha jól értettem, amit akkor mondtak, hanem el is tolták az épületen belül. Ezzel kapcsolatban mi a terv, hogy az eredetit és az eredeti helyén akarják visszaépíteni, vagy a mostani valamilyenféle módosításával fog megvalósulni majd a felújítás? Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönjük. Hiller István, parancsoljon!

DR. HILLER ISTVÁN (MSZP): Tisztelt Elnök Asszony! Tisztelt Államtitkár Úr! Tisztelt Bizottság! A prezentációt szakmailag alaposnak és részletesnek tartom. Érzékelem benne, hogy sok munka van mögötte. Nyilván sok vita. Ezeknek a vitáknak a száma - ezt bizonyos tapasztalatok birtokában az ember mondhatja -, ahogy

megyünk előre az időben, nem csökkenni fog, hanem nőni. Bizonyos viták lezárulnak, bizonyos viták maradnak. Szeretnék olyan vitát mondani, ami marad.

Mi nem értünk egyet azzal, hogy a várban a politikai funkció növekedjék. Nem most kívánom megvitatni, csak jelzem, hogy ebben továbbra sincs véleményazonosság közöttünk. Viszont az érvelést kibővíteni most nem politikai érvekkel, részletekkel szeretném. Elhangzott, hogy a Belügyminisztérium felköltözik a várban levő, többek között a Magyar Tudományos Akadémia Történettudományi Intézete, Művészettörténeti Kutatócsoportja, a Filozófiai Intézet nagy blokkjába. Az az épület, többen az előző életünkben elég sokat járhattunk és jártunk oda, tökéletesen alkalmatlan egy minisztériumi funkció betöltésére. Az a helyzet, hogy aki már járt az Űri utca 51-53-ban, és aki átment a Filozófiai Intézet nagy tanácstermébe, aki vitákon vett részt, az tudja, hogy egyébként műemléki védetség alatt álló épületekről van szó. Oda felköltöztethetik a Belügyminisztériumot, talán azért a Belügyminisztériumot, mert ezek az átlagnál fegyelmezettebb emberek és a parancsokat talán könnyebben hajtják végre, de ott vért fognak szenvedni. Ahhoz képest, ami a Belügyminisztérium jelenlegi épületében adottság - és kormányoktól függetlenül -, az ott a várban egész egyszerűen nem előállítható. Ezt önök majd eldöntik. Nyilván a belügyminiszter úrnak is lesz ehhez hozzáfűznivalója. Biztos azt mondja, hogy igen. Ez az önök dolga. De függetlenül attól, hogy ki a belügyminiszter és ki a miniszterelnök, az az épület minisztériumi funkcióra alkalmatlan.

A második megjegyzés: nagyon érdekesnek és helyes aspektusnak tartom, hogy ilyen széles körű nemzetközi áttekintést adtak, és hogy Európából földrajzi régiótól függetlenül, északtól nyugatra, délre vagy keletre hoztak példákat. Ez nemcsak szép gyűjtőmunka, hanem impozáns alátámasztása is sok mindennek. Nekem tetszett. Én is mondom egy ilyen! Amikor Mitterrand elnök felújította a Louvre-t, nem költözött be a Louvre-ba. Tehát a kettő nem direkt mód kapcsolódik egymáshoz, ez mentalitás kérdése. Márpedig emlékeink szerint volt abból éppen elég sok vita, hogy a Louvre előtti történeti kertet olyan módon bontotta meg, ami mégiscsak félelmetes, mert első ránézésre a Louvre évszázadokkal ezelőtt kialakított épületegyüttese és külseje, a piramisok, a bejárat, a középkori városrész, templomrész és út feltárása és bemutatása nem vágott egybe. Sokan azzal vádolták, hogy mivel imádja Egyiptomot és imádja egy meghatározott egyiptomi korszak építészetét, ezért épít piramisokat. Aztán eltelt idő és az emberek milliói szívesen fogadják. Ez tehát egy megfelelő és nagyon izgalmas példa. Önmagában a vita, amely abban az időszakban folyt a francia közéletben és a nemzetközi művészeti és politikai körökben, nagyon izgalmas. De valóban tényként mégiscsak szögezzük le, hogy a vitának sem elején, sem közepén, sem a végén nem az volt a felvetés és nem az lett az eredmény, hogy az Élysée Palotából beköltözött a Louvre-ba.

Végezetül inkább egy kérdés, mert az előző a saját véleményem, vagy véleményünk volt. Kétség kívül több program együtt fut és jelen programban arról van szó, hogy bizonyos közintézmények, közgyűjtemények helyén mi lesz. De azért bennünket, akik folyamatokban kell hogy gondolkodjunk, mégiscsak kell hogy érdekeljen, hogy egyébként magukkal a közgyűjteményekkel mi lesz. Értem, hogy most a jelenlegi bemutatónak, prezentációnak az időpontja az, ami, de úgy nem lehet tervezni, hogy egyébként azt tudjuk, hogy ott nem lesz a Széchényi Könyvtár. Ez egy szép dolog. Két lépéssel arrébb tudjuk, hogy ott nem lesz a Nemzeti Galéria. Ezt más programokban, például a miniszteri beszámolónál is felvettem. Nyilván először kell találni a Széchényi Könyvtárnak helyet, a működését biztosítani kell, és akkor lehet megszüntetni azt az állapotot, ami jelenleg van. Az azért mégiscsak egy fura helyzet lenne, hogy új Széchényi Könyvtár-hely még nincs, de a régi már nem működik. Gondolom, hogy nem kívánnak előállítani olyan állapotot, amikor a nemzeti könyvtár

nem működik, illetve nem látogatható, nem használható. Nem is ezt akarom felvetni, hanem azt, hogy programoknak az időtartama és a kronológiája egyelőre számomra nem világos és nem úgy tűnik, mintha összecsúszna.

Amikor egyik oldalról az államtitkár úr nagyon világos terveket mond a budai várról, nemcsak a várnegyed részről, hanem a palota részről és az egyes funkciókról - érdemes erről részletesen beszélni, át fogom tanulmányozni, mindazt, amit itt hallottam és ami leírásra került -, azt, még egyszer mondom, szakmailag alaposnak tartom, abszolút vitaképes, de itt nem állhatunk meg! Amikor még nem tudják megmondani, hogy az Országos Széchényi Könyvtár a pesti palotanegyedben lesz-e, ezt például nem fogom támogatni, vagy egy zöldmezős beruházás keretében az ország épít egy új nemzeti könyvtárt, sokkal inkább preferálnám ezt a változatot, akkor nagyon nehéz arról beszélni, hogy egyébként mi lesz az Országos Széchényi Könyvtár helyén. Egyelőre Országos Széchényi Könyvtár. Kérem szépen, hogy erre tessék megpróbálni reagálni, mert nekünk nemcsak az a feladatunk, hogy egyébként valóban illusztrisan bemutatott és érvekkel alátámasztott várnegyed projektről, tervről beszéljünk, hanem azért mégiscsak a Kulturális bizottságnak felelőssége, hogy a nemzeti intézmények, kulturális intézmények, mégiscsak az ország, illetve a nemzet könyvtáráról van szó, sorsáról többet tudjunk.

Ebből csak az derül ki, hogy ott mi nem lesz. Értem, még egyszer mondom, hogy nem a Hauszmann Terv keretében kell megválaszolni, hogy hol lesz a Széchényi Könyvtár, de ettől még, mondjuk, egy gondolkodási párviadalra szívesen hívom az államtitkár urat. Nemcsak a Nemzeti Hauszmann Terv birtokosaként, de annyi minden tartozik hozzá, hogy ez a duellum már csak belefér az életébe. (*L. Simon László: Vállalom!*) Nagyon jó, a kihívás áll. Csak akkor lehet tervezni felelősséggel, ha egyébiránt tudjuk, hogy mindannyiunk számára fontos intézmények működése, tevékenysége a későbbiekben hogyan folyik. Addig, amíg különböző programok nem állnak össze, amíg három hónappal ezelőtt azt hallom, hogy még fogalmuk nincs egyébként, hogy az ország első könyvtára hol lesz, most hallom, hogy hol nem lesz, ez így még nincs kész.

Ugyhogy kérem, hogy erre reagáljon. Könnyen elképzelhető, hogy nem fogjuk itt a nyilvános szellemi párviadalt befejezni, de éppen azért, hogy a dolog előbbre menjen, a gondolatot fontosnak tartom, és a kihívást tartom.

ELNÖK: Köszönjük szépen. (*Jelzésre:*) Pósán alelnök úr, parancsoljon!

DR. PÓSÁN LÁSZLÓ (Fidesz), a bizottság alelnöke: Köszönöm szépen. Tisztelt Képviselőtársaim! Én debreceniként, tehát nem fővárosi képviselőként, megmondom őszintén, nagy örömmel hallgattam ezt a beszámolót, a prezentációt, mert valahogy szerintem minden ember úgy van ezzel, hogy a főváros kicsit szimbolizálja az országot, a nemzetet, annak minden értéke valahol kivetül az összes többi részre. Tehát jóleső érzés volt azt hallani, hogy megújul a Palota, megújul a várrész.

Én emiatt nem is szóltam volna hozzá, megmondom őszintén, ami miatt szót kértem, az az, hogy egy kicsit meglepődtem, mintha nem egy bizottsági ülésen ültünk volna, és nem ugyanazt a mondandót hallgattuk volna. Szeretünk dobálózni olyan kifejezésekkel, hogy szövegértés, hát, tisztelt képviselőtársaim, itt ez most valóban szövegértés, mert azt mondja Szabó Szabolcs képviselőtársunk, hogy ő az egészből azt szűrte le, hogy kormányzatinegyed-építés zajlik. Volt egy közel hatvan perces alapos, részletes prezentáció - elismerte Hiller úr is, hogy ez szakmailag jól előkészített -, akárhogy próbálom erőltetni az emlékezetemet, szerintem két-három percnél többen nem volt szó arról, hogy bizonyos minisztériumok esetleg majd a jövőben hová mennek, hanem pontosan arról szólt, hogy a palotanegyed felújítása milyen lesz, milyen kiállítóterek nyílnak meg, milyen lovarda épül ott és így tovább. Hogyha valaki

a lovardát és a kiállítótermeket kormányzati negyednek nézi, akkor ott szerintem valami baj van.

Én nem vagyok hivatott eldönteni, hogy bizonyos épületek alkalmasak-e minisztériumi feladatok ellátására vagy sem, mert fogalmam sincsen, megmondom őszintén, hogy bizonyos minisztériumoknak a térbeli szükséglete és annak térbeli elhelyezése mit igényel, nem tudom. Nyilvánvalóan az asztalnál ülő képviselők sincsenek abban a helyzetben, hogy világosan meg tudják mondani, hogy konkrétan adott minisztériumnak milyen térszerkezetű épületre van szüksége ahhoz, hogy optimálisan működjön, mert ez - azt gondolom - nem így működik.

Szerintem az, hogy a közeljövőt tekintve konkrétumokat hallhattunk, elég világosan mutatja, hogy körülbelül mi az, ami a realitás szempontjából egy belátható időtávlaton belül elképzelhető. És az összes többi terv - nem véletlenül ezzel kezdte államtitkár úr - egy jó két évtized, hogy hogyan épülnének és hogyan rétegződnének egymásra a különböző beruházások, felújítások, rekonstrukciók és így tovább. És közben meg azt hallom, mintha mindenki ezt úgy értelmezné, hogy ez holnap azonnal egy az egyben megvalósul. Nem erről szól a dolog, ez egy hosszú folyamat, hosszú és szerintem alaposan átgondoltnak mondható folyamat.

Olyat viszont, megmondom őszintén, még nem láttam, hogy minden építész mindig mindenben egyet tudna érteni, ahány építész, annyiféle megközelítése van nagyon sok esetben egy-egy problémának, annyiféle - talán nem túlzás, ha úgy fogalmazok - művészi vetülete is van a dolognak. Tehát a tekintetben, hogy ki mikor milyen állásfoglalást tesz ez ügyben, azt gondolom, száz százalékos konszenzus nem lesz. Viták mindig lesznek, ezzel egyetértek, biztos hogy lesznek, kérdés inkább az, hogy a viták megalapozottak-e vagy pedig a viták nagyon átpolitizáltak vagy éppen ideologikus szinten mozognak, ez nem mindegy. Én azt hiszem, hogy e tekintetben az, amit Hiller képviselő úr mondott, tisztességes és korrekt megközelítés, mert azt mondta, hogy szakmailag ez előkészített, tehát vitaképes, ha jól értettem. Szerintem ez már egy nagyon fontos dolog, hogy legalább akkor a valóság talaján mozogva tudunk problémákat felvetni és megvitatni ott, ahol ez ildomos.

Már csak egy zárójeles megjegyzés, ami nem is feltétlenül a várhoz tartozik. Csak hogy az időtényező milyen fontos tud lenni sok esetben, amire Hiller képviselő úr Párizs példáját hozta, én hadd mondjak egy másikat. Rodosz szigetén Mussolini idején állították helyre a johannita rend nagymesteri palotáját. Azóta is vitatják egyébként hozzáértők, hogy ez most jól lett-e helyreállítva vagy sem. *(Dr. Hiller István: Elég unalmas.)*, de a világörökség része ma az egész rodoszi óvárossal együtt, és egy elég emblematisz épületegyüttesnek mondható. Én azt gondolom, ha ilyen irányokat tud venni a magyar fővárosnak is az építészeti képe, az mindenkinek csak jó lesz. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönjük. *(Jelzésre:)* Dunai Mónika, parancsoljon!

DUNAI MÓNIKA (Fidesz): Köszönöm szépen a szót, elnök asszony. Tisztelt Államtitkár Úr! Tisztelt Vendégek! Én azt gondolom, hogy a Kulturális bizottság mostani, tavaszi ülészaka előtti bizottsági ülésen méltóképpen tudtuk indítani ezt a tavaszi évadot. A Kulturális bizottság életében - és gondolom, nem vagyok egyedül a bizottságban ezzel - ez az egyik olyan kiemelt téma, amelyre nemcsak a budapestiek - én magam budapesti képviselő vagyok, természetesen nekünk szemünk fénye a Várnegyed és a Palota, és ezért a Hauszmann Tervvel kapcsolatban minden előrelépésnek nagyon örülünk -, hanem az egész ország figyelve ide kell hogy vetüljön.

Nagyon kevés olyan napirend van a Kulturális bizottság ülésén, amely ennyire kidolgozott, ennyire nagy jelentőségű és ilyen eredményekkel kecsegtető lenne. Ennek az egész tervnek én most a komplexitását szeretném kiemelni, ugyanis nemcsak arról van szó, amint láttuk az előadásból, hogy az épületek megújulnak, hanem mindenre kitér ez a terv. Jó volt azt hallani, hogy a parkolást, a buszok kiváltását lépcsőkkel, liftekkel megoldja. Nagyon jó volt hallani, hogy akadálymentes lesz, és ezt külön kérdeztem volna, ha nem mondja államtitkár úr, hogy vajon a babakocsival közlekedők, a családostok és a kerekesszékekkel közlekedők számára mennyire lesz megközelíthető. És jóleső volt hallani, hogy nemcsak a közlekedésben, hanem az épületekben is ez így lesz megközelíthető és látogatható lesz számukra is.

Nagyon fontos az is, hogy vannak olyan közintézmények, amelyek jelen pillanatban a budai várban kaptak otthont. Én azt gondolom - Hiller Istvánnal ellentétben -, hogy amennyiben innen elkerülnek, akkor biztos hogy csak jobb helyre tudnak kerülni. Tehát ennél rosszabb elhelyezést, mint például amit az Országos Széchényi Könyvtár most él át, nem nagyon lehet mondani. Tehát azt gondolom - és ezen, gondolom, közösen tudunk dolgozni és gondolkodni -, hogy legyen bárhol is az Országos Széchényi Könyvtár a jövőben, méltó, nagyobb, raktározásra és digitalizációra és mindenre, tehát a legkorszerűbb technikáknak megfelelően fog majd ez kiépülni. Ez egy értelmes diskurzus, azt gondolom, ha erről beszélünk. Egyébként erről már volt szó, ha jól emlékszem, amikor Lázár miniszter úr volt a bizottság vendége, erre a kérdésre kitértünk, és ott is megnyugtató válaszokat kaptunk.

Egy kérdésem is lenne, hogy az Úri utca 49. szám alatt van egy viszonylag kicsi, de nagyon jelentős múzeum, ez a Telefónia Múzeum, illetve Postamúzeum. Itt működik a világ egyetlen még működőképes rotary rendszerű telefonközpontja. Az a kérdésem, hogy ezt meg lehet-e óvni, tehát a fejlesztések és a tervezett beruházások érinteni fogják-e ezt a Telefónia Múzeumot? Meg lehet-e itt helyben működőképesen menteni ezt az értéket? Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönjük. *(Jelzésre:)* Vinnai Győző jelzi, hogy hozzá kíván szólni, parancsoljon!

DR. VINNAI GYŐZŐ (Fidesz): Köszönöm a szót, elnök asszony. Tisztelt Bizottság! Tisztelt Államtitkár Úr! Többen elmondták bizottsági tagtársaim közül, hogy nagyon alapos, átgondolt és szakmai volt a Nemzeti Hauszmann Terv bemutatása. Én egy megjegyzést szeretnék tenni és egy kérdést föltenni, mert azt hiszem, abban egyetérthetünk - több történész is van a bizottságban -, hogy történetileg is végiggondolt, európai példákkal a Budai Várnegyed átalakítása, amely természetesen nekem tetszett, hogy az identitástudatunkat is erősíti, tehát visszatér a gyökerekhez, de a látogathatóság szempontjából is a modern, XXI. századi szempontokat veszi figyelembe, éppen a lovardánál az a belső udvar, amikor az előadásban azt mondta, hogy több funkciót is be tud tölteni, pillanatok alatt átrendezhető. Gondolom, ez azzal függ össze, hogy minél több látogató bemenjen ezekbe az épületekbe vagy éppen a most működő Budapesti Történeti Múzeumba vagy a Nemzeti Galériába vagy nem tudom, pontosan hogy lesz, de mindenképpen azt a 10 százalékot, mert azt láttuk, hogy 10 százaléka megy be. Mondjuk, a Széchényi Könyvtárat most vegyük külön, mert az az ötezer ember, aki éppen talán az idegenvezetőnek köszönhető, vagy éppen, aki nem látta még és meg akarja mutatni az idegenvezető, azt beviszi, de az egy elhanyagolható szám. Viszont a látogatható terek bővítése, amely szerintem fontos és egy jó irány, az, hogy a XXI. századnak megfelelően akarják eredetiségében visszaállítani, de ebben a funkcióban megőrizni,

az a turizmust és a Budai Várnegyed látogatottságát növeli. Most is egy látogatott épület, csak a funkciókban lesznek változások, hogyha jól értem. *(L. Simon László bólint.)*

Én azt szeretném megkérdezni - még egy kis kérdés a végén -, hogy talán térben én vagyok a legtávolabb a budai vártól nyíregyháziként, de szívemben nagyon közel van ez a Várnegyed, és a Várbazár felújítását is üdvözöltem, hogy van-e arra elképzelés, talán így tenném fel a kérdést, hogy a turistákat hogyan vonzzuk be ezekre a terekre, meg milyen kiszolgáló... - volt erről szó, az étterem - zárójelben -, hogy nem működik a várban étterem... *(L. Simon László: A Palotában.)* ...vagy a Palotában, bocsánat, nem működik étterem, és akarunk egy olyan éttermet ott, amely az igényeket kielégíti. Tehát a turizmus szempontjából hogyan gondoljuk végig, hogy milyen lehetőségek vannak még, hogy a turisták számát emeljük itt? Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönjük. Van-e más képviselői hozzászólási szándék? *(Nem érkezik jelzés.)* Nem látok jelzést. Akkor a válaszára megadom a szót L. Simon László államtitkár úrnak. Parancsoljon!

L. Simon László államtitkár (Miniszterelnökség) válaszai

L. SIMON LÁSZLÓ államtitkár (Miniszterelnökség): Köszönöm szépen. Tisztelt Elnök Asszony! Megköszönöm képviselőtársaim aktivitását, hozzászólásaikat, én azt gondolom, hogy fontos kérdéseket vetettek föl, amelyekre igyekszem részletesen válaszolni, hiszen egyáltalán nem mondhatom azt, hogy nem fontosak azok a problémák, amelyekre képviselőtársaim rávilágítottak és egyébként a viták irányát is jól jelzik.

Farkas képviselőtársam három alapvető problémára mutatott rá. Egyrészt a pénzügyeket kérdezte, és jelezte, hogy valami 200 milliárdos összeget olvasott. Azt tudom mondani önnek, képviselő úr, hogy én is olvastam, de az elmúlt évek megtanítottak arra, hogy a sajtóból tájékozódni a mi munkánkban önmagában nem elegendő. Nem mondom, hogy nem írnak fontos dolgot az újságok, meg hogy néha nem is igaz, amit leírnak, de itt azért jobb, ha tényleg a tényekről beszélünk. Nincs ma Magyarországon felelősen nyilatkozni képes politikus, állami vezető, építész, művészettörténész, kivitelező szakember, aki meg tudja mondani, hogy a budai vár rekonstrukciója az elejétől a végéig mennyibe kerül. Ennek alapvetően az az oka, hogy mint mondtam, ez egy két évtizedes program, a mai árakon is sok mindent ki tudunk számolni, de nem tudjuk azt megmondani, hogy bizonyos dolgok mennyibe fognak kerülni tíz év múlva. Másrészt nagyon sok minden építés, bontás közben derül ki. Ezért én - anélkül, hogy elbliccelném a választ, tehát nem akarom elkenni a dolgokat - arról beszélnek, képviselő úr, hogy mi az, amiről van kormánydöntésünk, mert az az, ami biztos; mi az, amire megvan a forrásunk, és az mennyi, mert az biztos. És ha azokat elmondom önnek, akkor látni fogja, hogy az nagyon-nagyon messze van a 200 milliárd forintos sajtóbeli találgatásoktól. Mert egyelőre tervekről beszélünk, hogy mit szeretnénk megvalósítani, de az nagyon sok mindentől függ, hogy végül is mi az, ami meg fog valósulni.

Akkor sorolom tételesen. Egyszer van 1,5 milliárd forintunk a Hauszmann Terv előkészítésére. Ez tervezés, dokumentáció-összeállítás, tudományos munka, részben régészeti feltárás, amit mi szépen lassan és folyamatosan költünk. Tehát ez 1,5 milliárd forint. Ennek természetesen minden egyes forintjával annak rendje-módja szerint minden évben egyszer elszámolunk. Az általam irányított szakmai szervek, gazdasági társaságok precízen, az államháztartási törvénynek megfelelően gazdálkodnak, költik el a pénzt, és mindenhol, ahol szükséges, közbeszerzési

kiírásoknak megfelelően hasznosítják a forrást. Tehát egyszer van 1,5 milliárd forint előkészítésre. Ezek olyanok, amit egyébként önök is megszavaztak, vagy legalábbis a kormánypárti képviselők biztos hogy megszavaztak a költségvetési törvény elfogadásakor.

Amire konkrét döntésünk van: 2 milliárd forintnyi keretünk van a lovarda újjáépítésére. Ezenkívül 3,7 milliárd forintunk van a főőrségi épület és a Stöckl-lépcső helyreállítására.

Az idei költségvetési évben 3,4 milliárd forint van a Hauszmann Terv végrehajtására félretéve, ami még nincsen nevesítve, de például ebből kívánjuk kifizetni a terveit a Budapest határain kívül megépítendő Országos Széchényi Könyvtár-raktárbázisnak. Tehát ezzel tulajdonképpen egy kicsit előremutatva válaszolok Hiller Istvánnak is, hiszen készülnek a tervei annak az épületnek, amely a jelenlegi „F” épületben található könyvállomány körülbelül 40 százalékának az elhelyezését jelentené.

További 1,5 milliárd forintunk van arra a várgarázs-építésre, amelyről az előbb beszéltem, hogy folyamatban van a lovarda alatt, és amit áprilisban befejezünk.

És van még 317 millió forintunk a Budapesti Történeti Múzeum jelenleg meglévő részeinek a Kiscelli Múzeumba való kiköltöztetésére és az ottani új múzeumegység kialakítására. Ezek azok a részek, amelyek az egykori Szent István-terem helyén vannak, tehát azt ki kell ürítenünk, azokat a dolgokat kiköltöztetjük a Kiscelli Múzeumba, és azután tud majd ott megindulni az építkezés.

Ez, ha összeadjuk, kevesebb mint 12,5 milliárd forint. Tehát itt tartunk, 12,5 milliárd forintnál. Ezekről van kormányzati döntésünk és ezekre van kormányzati forrásunk. Most ettől függetlenül vagy úgy is mondhatnám, hogy ezzel párhuzamosan a Miniszterelnökség beruházásában, Lázár miniszter úr személyes irányításával zajlik a karmelita kolostor átépítése, amely 5 milliárd forintot meghaladó mértékű beruházás lesz. A pontos összegről miniszter úr - majd, amikor ott tartunk - fog számot adni, nyilvánvalóan részletesen, tételesen beszámolva a költségekről.

Tehát én ezekről a számokról tudok önöknek beszámolni, és ezek után 200 milliárd forintról beszélni szerintem felelőtlenység. Ezt nem képviselő úrnak mondom, hanem azoknak, akik ilyeneket leírogatnak az újságokban, hiszen csak arról tudunk számot adni, amiről felelősen tudunk gondolkodni.

Ahhoz, hogy mi mennyibe fog kerülni, mi alapos munkát végzünk. Én szeretném megmutatni képviselőtársaimnak - ugyan ezt ma nem szántam témának, de számítottam rá, hogy szóba hozzák -: ez a három kötet, ami itt van a kezemben (*Felmutatja.*), majdnem ezer oldalnyi dokumentáció, a pénzügyminisztérium egykori palotájának építéstörténeti dokumentációja, amelyről reményeim szerint ma tárgyal a kormány; ez a kormány számára készült, minden miniszter megkapta. Ezt nem politikusok, hanem szakemberek, építészek, művészettörténészek készítették. Annak az épületnek a kezdetektől napjainkig részletesen fel van dolgozva a története. Ez lehet egy későbbi építészeti munkának az alapja, és azután tud megszületni az az építészeti terv, amely alapján költségvetést tudunk készíteni. Természetesen ez alapján már van költségbecslésünk, van elképzelésünk arról, hogy mennyibe kerül annak az épületnek a rekonstrukciója, de nem szeretnék felelőtlenül nyilatkozni a bizottság előtt, ezért én mindig kerülöm a handabandázást, amikor számokról van szó, viszont tisztességesen, precízen és egyenesen elmondom, hogy mi az, amire van forrásunk, mi az, amire van fölhatalmazásunk. Ezt egyébként szorgalmas újságírói munkával a Magyar Közlönyből is össze lehetne gereblyézni, mert ezek mind nyilvános adatok, amelyek megjelentek, tehát nem árulunk zsákbamacskát, pontosan

tudják azt, hogy mire mennyi pénzt kíván fordítani a kormány, és ezt mind alapos tanulmányok, illetve fölmérések, dokumentációk előlegezik meg.

Azért hoztam el ezt bemutatni, hogy ne csak azt mondjuk, hogy vannak tanulmányok, hanem lássák is képviselőtársaim, hogy itt van egy közel ezer oldalas dokumentáció. Én szívesen rendelkezésre is bocsátom itt a képviselőtársaimnak az ülés után, hogyha bele akarnak lapozni, tehát hogy belül is vannak dokumentumok, képek és nem csak egy ilyen bekötött ezer oldalt hoztam ide (*Derültség.*), és hogy lássák azt, hogy mondjuk, százmillió nagyságrendű forrásokat mire költünk el, tisztelt képviselőtársaim.

Tehát ennyit a számokról. És tegyük gyorsan hozzá, hogy ezek azok a források, amelyeket javarészt ebben a kormányzati ciklusban fogunk fölhasználni. Tehát itt nem arról van szó, hogy idén elköltünk ennyi pénzt, hanem 2014 és 2018 között ez a 12,5 milliárd forint az, amit az én felügyeletemmel biztosan hogy elköltünk, és ha további feladatokra kapunk pénzt, mert hallhatták, hogy például a Szent István-terem, ugyan mondtam, hogy van róla kormányzati döntés, hogy megépítjük, de a Szent István-teremről én még nem mondtam összeget, és ez azért van, mert még kormány elé kell mennünk azzal, hogy pontosan, amikor már mindent részletesen látunk - tehát van, amit meg tudunk rendelni az előkészítési keretből, mert látjuk azt, hogy mennyibe fog kerülni a Zsolnay kerámiák megcsinálása. Egy Zsolnay kerámiát nem fogunk tudni csináltatni se Herenddel, se a meissenai porcelángyárral. Tehát gondolom, ez mindenki számára evidens, hogy egy Zsolnay porcelán rekonstrukcióját a Zsolnay porcelángyárral kell megcsináltatnunk. Ott pedig nincs kérdés: szigorú üzleti tárgyalás, egyeztetés és a közbeszerzési törvény betartása mellett tudjuk megrendelni a gyártól. Nem tudok már ugyanilyen módon számot adni, mondjuk, a faragások elkészítéséről, mert az egy nagyon finom és igényes dolog, hogy kik is tudnak ilyen szakmunkákat elvégezni, ott nagy lesz a szórás is. Tehát ezért én még nem tudok önnek számot adni arról, hogy pontosan mennyi pénzt fogunk elkölteni a Szent István-teremre. Hozzávetőlegesen meg tudnám mondani, de az meg fölösleges lenne. Amikor ott tartunk, és a bizottság igényli, szívesen jövök a bizottság elé és adok számot erről.

Minisztériumok várba költöztetése, mi indokolja a minisztériumok várba költöztetését? Azt gondolom, hogy nagyon alapos és megfontolt döntést hozott a kormány akkor, amikor úgy döntött, hogy azokat az épületeket, amelyek az elmúlt másfél évszázadban közjogi funkciókat töltöttek be, és amelyek javarészt most is irodaként működnek és miniszteriális háttérintézményeknek adnak helyet, a jövőben felújítva, korszerűsítve, műemléki szempontból rendbe téve továbbra is erre a célra használjunk. És azért szeretnék erről kicsit részletesebben beszélni önnek, mert itt megint a handabandázás figyelhető meg, úgy csinálunk, mintha ezek az épületek most, mondjuk, múzeumok lennének. Most tekintünk el attól - majd arra is kitérek -, hogy a Belügyminisztérium tervezett helyszíne az valóban az akadémiai kutatóintézet, de úgy csinálunk, mintha ezeket az épületeket nem használtuk volna soha semmilyen irodacélra vagy miniszteriális célra. A karmelita kolostor, amely a Miniszterelnökségnek fog helyet adni, nagyon régóta irodaként funkcionál. Nekem, amikor a Várbazár felújításáért felelős kormánybiztos voltam, ott volt a kormánybiztosi irodám. A mellettem lévő irodákban működött a Nemzeti Örökség Intézete, amely a Miniszterelnökség háttérintézménye, nagyon régóta működő szervezet, ugye a kegyeleti feladatokat látja el, és kiszolgálja munkaszervezetként a Nemzeti Emlékhely és Kegyeleti Bizottságot, amelynek Boross Péter volt miniszterelnök úr a vezetője. Tehát ez is egy miniszterelnökségi háttérintézmény. Tehát azt mondani, hogy nem hivatali célokra, ráadásul nem kormányzati célokra használtuk volna az ingatlant, egyszerűen nem igaz. Az épületegyüttes egyik részében

volt a Nemzeti Táncszínház, de azért ne felejtsek el, tisztelt képviselőtársaim, hogy az nem Nemzeti Táncszínháznak épült. Bármennyire is joggal örökíti meg emléktábla a falán, hogy az első magyar német nyelvű színházat ebben az épületben nyitották meg, azért ez eredetileg templomnak épült. Annak az épületnek a belső tereit teljesen tönkretették azáltal, hogy színházat építettek bele. Azok a terek most újra nyitottá válnak, egy gyönyörű szép dolog fog ott létrejönni, tisztelt képviselőtársaim. Úgyhogy én azt gondolom, hogy itt sincs miért aggódnunk.

Ha már itt tartunk, akkor egy pillanatra hadd térjek át Szabó Szabolcs képviselőtársam Nemzeti Táncszínházzal kapcsolatos kérdésére, és aztán majd a többi kérdésére is válaszolni fogok, hiszen való igaz, hogy a Nemzeti Táncszínházat ki kellett költöztetnünk abból az épületből a munkák megkezdése miatt. Képviselőtársam kérdéséből én azt éreztem ki, hogy miért kellett már kiköltöztetni, amikor még nem is építkezünk abban az épületben. *(Jelzésre:)* Akkor lehet hogy félreértettem, de akkor erre hadd térjek ki annyiban, hogy azért kellett kiköltöztetni, mert ott azbesztmentesítést kellett végrehajtani, ami nem kis feladat volt, és nagyon alapos régészeti feltárást végeztünk a karmelita kolostorban. Én végignézttem, nagyon tanulságos volt, hogy az egész kolostorban, a templomtérben és sok-sok helyen a padlószint alatti részek mind föl lettek tárva, és nagyon érdekes és értékes régészeti leletek kerültek elő. Tehát azt kell mondjam, hogy a tudományos munka itt is kellő módon megelőzte a tervezést, illetve megalapozta a kivitelezői munkát.

Viszont képviselőtársam arra is rákérdezett, hogy hogy áll az új Nemzeti Táncszínház építése. Itt azt tudom önöknek jelenteni, képviselőtársaim, hogy valóban vissza kellett vonni a közbeszerzést, amelynek alapvetően az volt az oka, hogy valamennyi ajánlati összeg magasabb volt a rendelkezésre álló keretnél. Minthogy szigorúan fogom ezeket a dolgokat, azt gondolom, tőlem se várja el senki sem, hogy a rendelkezésre álló keretnél többért rendeljünk meg egy kivitelezést. Ezért ezt vissza kellett hívnunk, és elindult az újabb közbeszerzés. Itt jelen pillanatban a hatóság jóváhagyására várunk, és ha a hatóság jóváhagyta a kiírást, akkor az meg fog jelenni az értesítőben. Ebben az évben mindenképpen építkezni szeretnénk. Ez a terveinkhez képest némi csúszást jelent, de ebben a kormányzati ciklusban meg fog nyílni az új Nemzeti Táncszínház, amit én óriási nagy eredménynek tartok, és ez egy komoly lendületet fog adni az egész Millenárisnegyednek is, ami egy kicsit leült, ellaposodott, és szeretnénk, ha ez újra egy izgalmas belvárosi közösségi tér és helyszín lenne, és a magyar kultúrát szolgálná.

Visszatérek akkor Farkas képviselőtársam által fölvetett problémákra, és menjünk tovább. Nézzük azt az épületet, amelyben a pénzügyminisztérium székel valamikor, mire használjuk most, milyen funkciók vannak ebben az épületben? Egyrészt ide költözött át a Nemzeti Örökség Intézete, amit kiköltöztettünk a karmelita kolostorból, tehát a Miniszterelnökség egyik háttérintézménye. Másrészt itt működik a Bethlen Gábor Alap, amely a Miniszterelnökség határon túli ügyekért felelős államtitkárságának a háttérintézménye és a határon túli támogatásokat finanszírozza. Harmadrészt itt dolgozik Potápi államtitkár úr által vezetett miniszterelnökségi államtitkárság, amely a határon túli ügyekért felelős. Negyedrészt itt dolgozik az Emberi Erőforrások Minisztériumának háttérintézményeként működő Nemzeti Levéltárnak az egyik részlege, és benne egyébként irattár található. Tehát magyarul, nem erőszakoljuk meg a rendszert, az az épület pénzügyminisztérium volt, irodák vannak benne, és irodák lesznek benne a jövőben is. Tehát nem arról van szó, hogy kiköltöztettünk éttermeket vagy szállodát és beköltöztetünk a helyére egy minisztériumot, vagy kiköltöztetünk múzeumokat és a múzeumok helyére épül egy minisztérium, most is hivatali dolgozók, kormánytisztviselők, köztisztviselők, közszolgák járnak oda dolgozni nap, mint nap.

Ráadásul, én azt gondolom - talán ezt nem is kellene mondanom képviselő úrnak, a felvezető gondolatait az előbb meghallgatva, hiszen azt mondta, hogy tetszett önnek az előterjesztés, és támogatja az ilyen törekvésünket, mondjuk, hogy ezt a fajta nemzeti rehabilitációs törekvésünket, tehát ezek alapján, hogyha ebből a gondolatából indulok ki, szerintem öntől sem kellene hogy idegen legyen az a gondolat, hogyha már Magyarország nemzeti fölemelkedésének időszakában közintézmények sorát telepítették a várba, épületek sorát azzal a céllal építettek meg, hogy azok közfunkciót lássanak el, hogy azok egyébként egy újra önmagára talált, demokratikus közegben működő, a magyar nemzet fölemelkedését megcélzó polgári kormányzás számára is célként fogalmazódjanak meg. Mi úgy gondoljuk, hogy nagyon helyes volt az a törekvés, hogy a Nemzeti Levéltárat a várba költöztették, hogy oda építettek egy épületet a Nemzeti Levéltárnak. És az ott kell hogy maradjon. Mi úgy gondoljuk, nagyon helyes az, hogy fontos miniszteriális szervek ott működtek. És egyébként, ne felejtse el, tisztelt képviselő úr, ott működött a honvédelmi minisztérium, a helyén most bombatölcsér van; ott működött a honvéd főparancsnokság, amit szétbombáztak, részben mi tettük rendbe és most kiállítótérnek használjuk, az az épület még valamilyen módon befejezésre vár; ott működött a külügyminisztérium, amelynek a helyén jelen pillanatban egy színvonalatlan bazár van, egy üres telek, amelyen olcsó tömegárukat árusítanak turistáknak, tehát ha oda visszaépülne egy épület, nem mondom, hogy van erről döntés, mert nincs, de ha visszaépülne egy épület, az talán nem lenne ördögtől való, jobban nézne ki ott, mint a bővít áruló bazársor. És sorolhatnám tovább a dolgokat.

Aztán végre eljutottunk odáig, hogy újra magyar állami tulajdonban van a Táncsics-börtön, amit egyébként az Egyesült Államok megkapott jóvátételként a második világháborút követően, és egy ingatlancsere néven köszönhetően jutott hozzánk vissza, kvázi visszavásároltuk, hiszen adtunk érte egy nagy értékű ingatlant az amerikaiaknak. Érdekes módon senki nem vetette föl, hogy nem baj-e az, hogy évtizedeken keresztül gyakorlatilag amerikai katonák masíroztak a Táncsics-börtönben és katonai laktanyaként működött. Ha bejön velem és megnézi a lőportorony belső tereit, akkor láthatja azokat az eszközöket, ahol - mondjuk - húzódzkodtak gyakorlatozás közben az amerikai katonák, és ott vannak az angol nyelvű graffitik a falon. Tehát nem hiszem el, hogy az olyan ördögtől való dolog, hogy ez végre visszakerült a magyar állam kezébe, a miénk megint a nemzet egyik szimbolikus nagy-nagy terén belül, és azt a magyar nemzet javára és adott esetben magyar kormányzati érdekeknek megfelelően fogjuk használni. Ennek szerintem örülnünk kell, sokkal jobb dolog, hogy a miénk, mint hogy amerikai laktanya működik a budai várban.

Ez egyébként nincs is benne a köztudatban, hogy ott az Erdélyi bástyán, amelyik egyébként a legszebb kilátással rendelkező tere a budai várnak, hogy ott valamikor amerikai katonák állomásoztak. Ez egyszerűen nincs benne az emberek fejében. Nem is tudják ezt a dolgot. És azért ugye önnek nem kell elmondanom, képviselő úr, hogy a Táncsics börtön... tehát, hogy miről kapta a nevét, hogy ez miért szimbolikus a mi történelmünkben, hogy ennek milyen jelentősége volt a '48-49-es forradalom és szabadságharc idején, hogy mit jelentett Táncsics kiszabadítása a börtönből, hogy nincs olyan általános iskolás gyerek, aki ezt adott esetben egyszer egy színjátész körön ne adná elő, ahogy elindulnak a forradalmi ifjak, és kiszabadítják Táncsicsot a börtönből. *(Közbeszólás: Nehogy előadd!)* Nem adom elő. Nem bizottsági tagok is hozzászólhatnak a bizottsági ülésen? Szóval a lényeg az, hogy ez nem egy ördögtől való gondolat, ráadásul egy egészséges nemzettudat építése során ezt nyíltan és bátran vállalni kell.

Még egy dolgot hadd mondjak ezzel kapcsolatosan. És itt Szabó képviselőtársam felvetésére is mondanám, amit egyébként köszönök Pósnak képviselőtársamnak, hogy szóvá tett, szó szerint azt írta, én felírtam, hogy az derült ki, és innen van az idézet, hogy alapvetően kormányzati negyedről van szó. Hát hogy ez az én prezentációból hogyan derült ki, azt elképzelni nem tudom. Arról beszéltem önöknek, hogy van egy sok tízezer négyzetméteres palota. Annak 30 százalékában van kiállítótér. A többi iroda és raktár. Azt mondtam, hogy ezeket a raktárakat innen ki kell költöztetni. Azt mondtam, hogy a kiállítótereket máshol fel kell építeni. Korszerű kiállítótereket kell létrehozni, amik valóban kiállítóterek, amik annak épültek. Tessék megnézni, Európában milyen múzeumok épültek az elmúlt években! Nálunk pedig mi történt? A második világháború óta a fővárosban nem építettünk múzeumot. Egyetlen egy olyan nagy új kulturális létesítményt hoztunk létre, a MÚPA-t, ahová egyébként a kortárs művészeti előadótermek mellé bezsúfoltuk a Ludwig Múzeumot. Ebben a városban nem építettünk múzeumot. És azok az épületek, amiket mi múzeumnak használunk, azok nem múzeumnak szánt épületek voltak. Lásd a Kúria, amibe politikai okokból belenyomorították a Párttörténeti Intézetet, aztán mellényomorították a Néprajzi Múzeumot, ilyen a budai vár, ahová a leggyalázatosabb módon berakták a Munkásmozgalmi Múzeumot, mégis csak a királyi székhely volt, de a Munkásmozgalmi Múzeumot kellett odatenni, és sorolhatnám tovább az épületeket. Ezért mi azt mondjuk, hogy nem értünk egyet azokkal, akik szerint, mondjuk a mindenféle, használaton kívüli, egyébként már a szocialisták által eladott épületekbe építsünk már múzeumokat, lásd, a Kilián laktanyába kerüljön a Néprajzi Múzeum. Nem, ennek a nemzetnek a kultúrája, tárgyi néprajza megérdemel egy önálló múzeumot, ahogyan megépítették a franciák is a sajátjukat, és ennek a Néprajzi Múzeumnak a világra szóló magyar gyűjteménye vagy például dél-amerikai gyűjteménye megérdemel egy olyan múzeumot, amelyet méltán látogatnak majd a turisták. És vissza kell adni annak azt a palotát, aminek Hauszman és az akkori korrupció szánta: azaz a Kúria épületének.

És itt akkor rögtön válaszolok arra a kérdésére is Szabó Szabolcs képviselőtársamnak, hogy mi is akkor a funkció? Hát én mondtam különben, de akkor lehet, hogy nem volt egyértelmű. Hát miért megy a turista Versailles-ba? Azért megy a turista Versailles-ba, hogy megnézze Európa egyik legnagyobb palotáját, építészeti, iparművészeti remekét. És nemcsak a kertet nézi meg, nemcsak kívülről nézi meg a falakat, hanem be akar menni, hogy megnézze az enteriőroket. Eszébe jutnak a XIV. Lajos koráról olvasott olvasmányai, végiggondolja, hogy ezekben a terekben hogyan is működtek azok a rizsporos intrikák és az összes többi. Valami élményt, valami illatot, valami szagot, valami mély benyomást szerez abból a korból. És egyébként mi magyarok még arra is vesszük a fáradságot, hogy elmenjünk és megnézzük a Trianon-palotát, elcsodálkozunk a nagy Trianon-palotán meg a kicsin is, megnézzük azt a végét, ami ott van. Ezt azért mondom, mert az egy kultúrtörténeti kuriózum, tisztelt képviselőtársaim, főleg, aki ismeri a Napkirály udvartartásának higiéniai viszonyait, azok számára ez egy nagyon érdekes dolog, ez volt egyébként történelemszakon az egyik legkedvesebb referátumi témám, úgyhogy sokat tudnék önöknek mesélni erről. Mindenesetre, képviselő úr, mi azt szeretnénk, hogy a turisták be is lépjenek a palotába. Ezzel részben Vinnai képviselőtársaimnak is válaszolok: hát mi az attrakció? A raktár az attrakció? A szocialista ízlés alapján átalakított lépcsőházak és terek az attrakciók a budai palotában? Dehogyan az az attrakció. Az az attrakció, ahogyan kinézett, tisztelt képviselőtársaim. Ez még nem zárja ki azt, hogy a palotát adott esetben használjuk állami reprezentációs funkciókra.

Ha idelátogat valamelyik államfő, valamelyik kormányfő, valamelyik egyházi vezető, a világ valamelyik ismert közéleti személyisége, hát mondjuk, az egykori

trónterem rekonstrukciója után miért ne adhatna ott az államfő számára egy fogadást? Miért ne adhatna a miniszterelnök számára egy fogadást? Tehát erre is hoztam példákat, hogy vannak olyan egykori királyi székhelyek Európában, ahol egyébként állami reprezentációra is úgy használják, hogy közben pedig a kultúráé, a turizmusé a tér.

A társadalmi testület nem hoz döntést, mondta Farkas képviselőtársam. Azt tudom mondani, képviselő úr, hogy nagy baj is lenne. Hát a testületek nem hozhatnak döntést a kormány nevében, az egész jogrendünket ásná alá, ha a kormány ilyen hatásköröket civil testületeknek adna át. A testületeknek az a feladatuk, hogy tanácsokat adjanak, megvitassanak anyagokat, véleményt fogalmazzanak meg. És hála a jó istennek, ebből a szempontból jól működik a Hauszmann Bizottság. Rendszeresen ülésezik a főbizottság, vannak albizottságok, ahol témakörök szerint haladnak a kollégák helyettes államtitkár úr irányításával. Ahol végigvesznek különféle feladatokat, és vannak szekciók. Az egyikben az építészek ülnek, a másikban a művészettörténészek, vannak témakör szerinti szekciók, és dolgoznak. Mindenről szó szerinti jegyzőkönyv készül, azt mind elolvassuk, abból tanulunk, és az alapján állítjuk, annak figyelembevételével állítjuk elő, vagy állítjuk össze a kormányzati anyagokat. De a döntést a kormány hozza. Valamikor a kormány számára ugyanarról a kérdéstről több javaslatot teszünk le az asztalra, és azt mondjuk, hogy így is lehet, úgy is lehet, amúgy is lehet. Ezek közül tessék választani, de a döntés joga a kormányé. És azt engedje meg, képviselő úr, hogy ne vitassuk el az értelmiségieknek azt a jogát, hogy vitatkozzanak. Ebből látszik, hogy ez nem egy álbizottság, mert mi nem olyan értelmiségieket kértünk fel, akik velünk értenek egyet. Hát gondolja el, képviselő úr, ha nem lenne vita, akkor mindenki azt mondaná, hogy csináltunk egy dísztestületet, ahol mindenki nekünk ad csak igazat, és hajbókol, hogy így van, a kormánynak igaza van. Nem, képviselő úr! Mi egy olyan bizottságot hoztunk létre, amelyben a mi véleményünktől gyökeresen más véleményt megfogalmazó építészek és művészettörténészek is helyet foglalnak. Vitatkozunk, tisztelt képviselő úr! A vita néha éles. Néha rendkívül izgalmas.

Engedtessék meg, hogy mondjuk, ne értsek egyet azokkal a művészettörténészekkel, akik olyan véleményt fogalmaznak meg, hogy őszerintük a '60-as években kialakított belső állapot ideális, sőt kifejezetten szép, és olyan vélemény is elhangzott a Hauszmann Bizottságban meg a nyilvánosságban is, hogy majd eljön az a kor, amikor a felnövekvő ifjúság számára már ez lesz a szép. Hát mentsen meg ettől a jó isten. Ettől még egy művészettörténésznek joga van így gondolkodnia, és joga van elmondania mind a bizottsági ülésen, mind a nyilvánosságban is, szakmai konferencián és a sajtóban is. Mi egyébként azért nem válaszolunk nyílt levelekre, ilyen típusú nyílt levelekre, mert azt gondoljuk, hogy aki bizottsági tag, és a bizottságban ugyanezeket a véleményeket már elmondta ötször, annak az a lehetősége, hogy a bizottságban fejtse ki a véleményét, és ott értelmes polémiát kezdeményezzen. Ha valaki gyökeresen mást gondol a palota felújításáról, mint mi, és azt mondja, hogy neki ez erkölcsileg vagy szakmailag vállalhatatlan, akkor szerintem nem nyílt levelet kell írogatnia, hanem le kell mondania a bizottsági tagságról. Szerintem etikailag ez a helyes irány. De mi nem fogunk huzakodni a nyilvánosságban egyébként olyan kérdésekről, amelyek szakmai kérdések. Hát ne haragudjon képviselő úr, ha van egy művészettörténész, akinek az az álláspontja, hogy ez a lépcső így szép, és ezt akár egy nyílt levélben is megfogalmazza, vagy azt mondja, hogy nem működik szerinte jól a bizottság, mert a bizottság akkor működne jól, ha egyébként neki adna igazat, nagyjából ez az üzenet, hát ezzel hogyan lehet vitatkozni ön szerint nyílt levelek formájában? Szerintem vannak olyan esetek, amikor a politikusoknak válaszolniuk kell a nyílt levelekre, és vannak olyan helyzetek,

szituációk, amikor az az elegáns, hogy nem válaszolunk. Amikor azt mondjuk, hogy ebben most, köszönjük szépen, nem veszünk részt. Erre van a bizottság. És egyébként mindenkinek joga van, hogy egy társadalmi testületben való tagságról bármikor lemondjon. Mi soha senkit nem fogunk erre megkérni, és még csak felszólítani sem, mi örülünk, hogy elhangzanak ellenvélemények. Meg kell hogy mondjam őszintén önnek, képviselő úr, hogy rám nagyon nagy hatással vannak ezek a vélemények, és tudják jól a kollégáim, hogy mennyit polemizálunk egy-egy részleten, amikor szűkebb körben leülünk az építész-tervező csapattal, hogy itt valóban hozzá tudunk-e nyúlni vagy nem. Sőt, vannak dilemmáim is.

Egy példát mondok önöknek, hogy értsék, hogy ilyen részleteket is megosszák önökkel: a Budapesti Történeti Múzeumban van egy lépcsősor, amire az egyik művészettörténész, aki egyébként aláírta az ominózus nyílt levelet, azt mondta a bizottsági ülésen, hogy szerinte az egy nagyon szép lépcsősor. Én elmentem a BTM-be, bár már sokszor mentem fel azon a lépcsősoron, de hogy ezzel a szemmel megnézzem. És megállapítottam, hogy tényleg szép az a lépcsősor. Az egy izgalmas lépcsősor. Az egy olyan dolog, mint amikor az ember azt mondja, elég sok épületet védünk le műemlékként, hogy mondjuk egy '60-as években épült buszpályaudvarnak vagy uszodának vagy gyárcsarnoknak a feszített beton tetőszerkezete olyan szép, hogy megóvásra méltó és érdemes. És ez a legfőbb dilemmánk. Hogy bizony tényleg jól néz ki az a lépcsősor, és építészeti izgalmas. Melyik ujjunkat harapjuk meg? Ha otthagyjuk azt a lépcsősort, akkor nem tudjuk megcsinálni a rekonstrukciót. Vagy megcsináljuk a rekonstrukciót, ami elemi érdekünk, de akkor az nyilvánvalóan a lépcsősor elbontásával jár. Ezek már értelmiségi dilemmák, amelyek nem állnak tőlünk távol, bármennyire is politikusokra azt mondják, hogy értelmiségi kérdésekkel nem foglalkoznak, de valahol egyszer döntést kell hozni, és egyszer az egyik ujjunkat meg kell harapni, tisztelt képviselő úr.

Kucsák képviselő úr hozzászólását nagyon köszönöm, azt gondolom, azt kiegészítenem nem kell. Szabó Szabolcs képviselőtársamnak válaszoltam a kérdései jó részére. A kupolára nem válaszoltam. Tisztelt képviselő úr, a kupola nagy dilemma. Azért merek erről beszélni, mert nem olyan régen a Magyar Időkben olvashattunk erről egy hosszabb összefoglaló cikket, ott egyébként én is megszólaltam, ami egy nagyon érdekes és értékes írás volt, és összefoglalja az egymással versengő művészettörténeti álláspontokat. Én azt gondolom, hogy a szocializmus időszakának palotafelújítási munkálatai közül a legsikerültebb rész a kupola. Ezzel sokan vitatkoznak. Én már Hauszmann Bizottság-ülésen a szopott szilvماغ hasonlatot is hallottam. Nem barackmag, szilvماغ... (*Derültség.*) Az az igazság, tisztelt képviselőtársaim, hogy ebbe is belegondoltam, és ebben is láttam némi igazságot. Egészen máshonnan közelítem meg én a kérdést. Két problémát vetnék fel. Egy: valóban törekszünk a teljes történeti hitelességre. Ez az egyik kérdés. A másik kérdés pedig az, hogy mi bele akarunk-e állni abba a vitába, ami szakrális terek helyreállításával kapcsolatos. Én mind a kettőre igennel válaszolok. Az én személyes véleményemet tudom önnek mondani. A kormánydöntés majd valamikor megszületik. De még nem tartunk ott. Még egyáltalán nincsen döntés a kupoláról, hogy megválljam önnek, képviselő úr. A személyes álláspontomat viszont meg tudom önnek osztani. Ha mi beleállunk abba a vitába, hogy a szakrális tereket helyre kell állítani, különösen is fontos ebből a szempontból a Várkapolna, akkor nem tudunk mást csinálni, minthogy hozzá kell nyúlnunk a kupolához. Ugyanis ezt a kupolát szándékosan úgy csinálták meg, hogy szét kelljen verni a Várkapolnát, amiről egy csodálatos könyv is megjelent, ami az egyik legfontosabb tere volt ennek a palotaegyüttesnek. A földdel tették egyenlővé. De megjegyzem, hogy hasonlókat mindenütt tapasztaltunk a munkánk során. Meg kellett csinálnunk Fertődön a

kápolna rendbetételét, Miskolcon nagyon szép munka volt a Diósgyőri Várnál a középkori kápolna rekonstrukciója, ami most már egy felszentelt kápolna, kedvelt esküvőkötési helyszín. A kormány döntést hozott, hogy idén Széchenyi István 225. születési évfordulójára a nagyecenki kastélyban helyreállítjuk a család kápolnáját. És csak úgy érdekességként mondom el képviselőtársaimnak, hogy e mögött milyen szempontok voltak. Ugye a nagyecenki kastélyban a kápolnával azt csinálták, hogy kihordták belőle mindent, jó esetben odaajándékozták egy-két vidéki templomnak, ezeket a dolgokat mind össze tudjuk gyűjteni jó esetben, rossz esetben meg eltűzelték, kidobták, és utána egy földemmel ketté választották a kastély kápolnaterét. A földszintre beraktak zuhanyzót, asztalos műhelyt, vécét meg öltözőt az asztalosoknak, az emeletre pedig raktak egy kis vetítőt, ami a kiállítást segítette, szolgálta.

Tehát mi azt gondoljuk, hogy egy magára valamit adó polgári kormánynak, amennyiben Széchenyi Istvánt, a magyar történelem egyik kiemelkedő személyiségét is becsben tartja, és fontosnak tartja születésének 225. évfordulóján azt, hogy a róla elnevezett emlékmúzeumot is fejlessze, és oda minél több gyereket vigyen egy identitáserősítő program keretében, akkor bizony a kápolnát is helyre kell állítani. Ez a személyes álláspontom. Lehet, hogy ezzel nem mindenki ért egyet, és nem is feltétlen az a kérdés, hogy szakrális térként fogjuk-e használni, vagy nem fogjuk használni. Ezer más példát tudnék önöknek mondani. Ugyanígy el tudom mondani a Rumbach Sebestyén utcai zsinagóga helyzetét. Azt gondolom, hogy a főváros egyik szégyene, hogy az Otto Wagner által tervezett fantasztikus, tényleg az egyik legszebb épületünk évtizedek óta zárva tart, tisztelt képviselőtársaim! Egy magára valamit adó polgári kormány nem engedheti meg, hogy ez történjék. Az egyik leglátogatottabb turistalátványosság lenne. Ha most megkérdeznék, én éppen a múlt héten tárgyaltam Heisler Andrással arról, hogy hogyan néz ki a látogatószám alakulása a Dohány utcai zsinagógában, és azon gondolkodtam, hogy annak a megnyitásával hogyan lehet egy olyan integrált belépőrendszert létrehozni, hogy azt is megnézzék. Otto Wagner a bécsi építészet legnagyobb alakja. Miközben Bécsben még a Duna-csatorna melletti korlátot is ő tervezte, a mi fővárosunkban, tisztelt képviselőtársaim, egy épület van, az a Rumbach Sebestyén utcai zsinagóga. Hát miért van az zárva? Hát miért nem hozzuk rendbe? Miért nem újítjuk fel? Tehát én csak azért mondom, hogy ... És aztán az egy másik kérdés, hogy szakrális térként fog-e működni vagy nem, de hogy bezárva, romos állapotban ne maradjon, az biztos.

Ahogy ezt tudom mondani a nagyecenki kápolnára is és én a Budai Várkápolnáról is így gondolkodom, hogy márpedig függetlenül attól, hogy fogjuk-e szakrális térként használni vagy nem, azt rendbe kell tenni. Ha rendbe akarjuk tenni, akkor hozzá kell nyúlni a kupolához. De ez - még egyszer mondom, szeretném rögzíteni - az én személyes véleményem. Erről nincsen kormányzati döntés. Arról van kormányzati döntés, amiket elmondtam, a lovardától a Szent István-teremig.

Hiller miniszter úrnak nagyon köszönöm a támogató szavait, mert azt gondolom, hogy alapvetően a program elméleti megalapozottságával, történelmi háttérével, szellemi irányjaival miniszter úr nem vitatkozott. Már csak azért sem vitatkozna szerintem miniszter úr, mert amikor ő miniszter volt, az ő kormányuk egy olyan kormányhatározatot fogadott el, amiben tételesen dátumokkal rögzítették a budai vár felújításának menetrendjét. Például voltak ilyenek, hogy a Honvéd Főparancsnokság épületét 2006-ig fel kell újítani. Ez persze nem történt meg. Az 1047/2004. (V. 14.) kormányhatározat. Ebben ilyenek vannak: 1. A kormány nemzeti emlékhelye, a budai vár második világháborút követő újjáépítésének befejezése érdekében elrendeli a helyreállítás első ütemében 2004-től kezdődően a magyar kultúra európai teljesítményét és kapcsolatrendszerét jelképező kiállítás állandó helyszínéeként a Honvéd Főparancsnokság egykori épületének helyreállítását 2006-ig.

Tehát ők azt a döntést hozták meg 2004-ben, hogy a Honvéd Főparancsnokság épületét vissza kell építeni, helyre kell állítani. Hát ehhez képest, ugye csak 2010-et követően nyitottuk meg, de még a mai napig nincs arról újabb döntés, hogy akkor visszaépítsük-e olyan nagynak, mint volt, vagy ne építsük vissza. De mindenesetre a szocialista kormány maga döntött arról, hogy az eredeti állapotot vissza kell állítani. Itt a kormányhatározat előttem. Hiller István akkor miniszter volt.

Aztán a Mátyás-templom műemléki rekonstrukciójának megindítása. No, ez megtörtént, és ez szép példája Eszterházában kívül annak, hogy két egymást követő, egyébként ellentétes irányú kormány miképpen képes felülemelkedni a véleménykülönbségeken és egy ilyen nagy ívű dolgot megcsinálni. Hiller Istvánék elkezdtek, mi meg befejeztük a Mátyás-templom felújítását. Aztán ilyenek vannak, tessék figyelni, a Szent György tér beépítetlen területei egy részének állami reprezentációs célokra történő átalakítása. Hogyan is? Miniszter úr az előbb azt mondta nekünk, hogy nem ért egyet azzal, hogy a várban politikai funkció legyen? Az ő minisztersége idején pedig ő maga a kormány tagjaként olyan kormányhatározatot szavazott meg, hogy a Szent György térre állami reprezentációs funkciókat kell hozni? Tehát némi ellentmondást érzek itt azért a dolgokban. Én azt gondolom, hogy nagyon helyes döntést hozott akkor a kormány, kár, hogy nem valósította meg. Kár, hogy 2004-től 2010-ig nem történt a Mátyás-templom kivételével semmi sem.

Aztán a régi Országgyűlés, ez az Országház utca 30. rendezvénytermi rekonstrukciójának megkezdése. Na, most kérem szépen, mindezekhez, olvasom, hogy kik voltak a felelősök a kormányhatározat szerint. Nemzeti kulturális örökség minisztere, pénzügyminiszter, Miniszterelnöki Hivatal vezető miniszter, határidő: azonnal. Ez a 2004-es kormányhatározat május 14-éről. Aztán folytathatnám tovább. Például ilyenek vannak benne, hogy a Szentháromság téri egykori pénzügyminisztériumi palota felújítása, ugyan nem azzal a céllal, mint mi tervezzük, hanem a magyar kultúra szolgálatába állításával, de láthatólag nem volt idegen gondolat az előző kormányzattól sem az, hogy helyre kell állítani a pénzügyminisztériumi palotát a Szentháromság téren. Aztán a volt József-kaszárnya, ez a Táncsics Mihály utca 9., ugye, aztán a Kossuth Lajos, Táncsics Mihály, Batthyányi Lajos raboskodásának egykori színhelye teljes körű állami tulajdonának helyreállításáról és további hasznosításáról. El kell ismernem önöknek, legyünk méltányosak, Göncz Kinga külügyminiszterként kezdte el a tárgyalásokat az Egyesült Államokkal, és a mi kormányunk idején sikerült ezt lezárni, és visszaszerezni a Táncsics-börtönt állami tulajdonba. De ezt csak azért mondom el, mert 2002-2010 között nem mi kormányoztunk, és láthatólag az előző kormánynak is hasonló céljai és szándékai voltak, mint nekünk. Aztán ilyenek voltak benne, ezt azoknak mondom, akik szerint előzmények nélküli a vár felújítása. Idézek megint. „Készüljenek el a budai vár helyreállításának 2006-tól 2012-ig tartó időszakra vonatkozó közép- és hosszú távú tervei. A Fővárosi Önkormányzat és a budavári önkormányzat bevonásával. Ezek jóváhagyását követően kerüljön sor a kivitelezés pályáztatására. Felelős: a nemzeti kulturális örökség minisztere, pénzügyminiszter, a Miniszterelnöki Hivatal vezető miniszter, határidő: 2006. március 15. A saját kormányhatározatukat nem hajtották végre.

Aztán a legszebb dolog még itt: a kormány a további intézkedéseket megalapozó cselekvési terv, illetve a közép- és hosszú távú helyreállítási tervek előkészítésére, a végrehajtás ellenőrzésére operatív bizottságot hoz létre. A bizottság elnöke dr. Hiller István, a nemzeti kulturális örökség minisztere. Tagjai: dr. Baja Ferenc, a Miniszterelnöki Hivatal politikai államtitkára, dr. Stark Antal az Oktatási Minisztérium helyettes államtitkára, dr. Szilvássy György, a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumának közigazgatási államtitkára, dr. Thuma József, a Kincstári

Vagyoni igazgatóság vezérigazgatója. A kormány felkéri az operatív bizottság társelnökének dr. Glatz Ferenc akadémikust, a magyar nemzeti és állami jelképrendszer áttekintésére létrehozott bizottság elnökét és a többi és a többi. Tehát én ezt csak azért mondom el, képviselőtársaim, hogy ne csináljunk már úgy, mintha valami ördögtől való gondolatot fogalmazott volna meg ez a kormány, és ne foglalkoztatta volna a rendszerváltozástól mostanáig valamennyi szabadon választott kormányt és annak vezetőit az a gondolat, hogy miképpen lehet rendbe tenni a budai várat, és miképpen lehet abban közjogi meg állami reprezentációs feladatokat elhelyezni. Ajánlom tisztelt képviselőtársaim figyelmébe ezt a kormányhatározatot. Még egyszer mondom, segíték: 1047/2004. (V. 14.).

Mindezzel együtt teljesen igaza van miniszter úrnak abban, hogy annak idején Mitterrand, amikor a Louvre kibővítésén dolgozott, nem költözött az Élysée-palotából át a Louvre-ba. Teljesen igaza van. Két dolgot tudok önnek mondani, tisztelt miniszter úr. Egy: a franciák szerencsésebbek voltak, nem volt kommunizmus. Ha nálunk nem lett volna kommunizmus, akkor minden bizonnyal nem kellett volna várni az első Orbán-kormányig ahhoz, hogy helyreállítsuk a Sándor-palotát és oda költözzön a köztársasági elnök. Aztán nem lenne mind a mai napig az a probléma itt a szemünk előtt, hogy a törvényhozás házában székel a végrehajtó hatalom feje, azaz a miniszterelnök. Szimbolikusan sem figyeltünk arra az elmúlt 25 évben, hogy a hatalmi ágak ilyen módon szétváljanak. Egyébként, nem tudom, emlékeznek-e képviselőtársaim, erről érvényes parlamenti döntés, országgyűlési határozat van, amely arról szól, hogy ki kell költöznie a miniszterelnöknek a Parlamentből. És nem oda költözik vissza, ahol volt, a Sándor-palotába, hanem a Karmelita kolostorba. Tehát én nem gondolom, hogy itt bármilyen szó érhetné a ház elején.

Megjegyzem, a mi miniszterelnökünk nem fog beköltözni a palotába. Tehát magyarul a hasonlat az Élysée-palota, Louvre és mitterrandos hasonlat már csak ebből a szempontból is sántít.

Még egy dologban egyetérték miniszter úrral, hogy az Országos Széchenyi Könyvtár új épületének az elhelyezését időben el kell dönteni. Maximálisan egyetérték. És szó nincsen arról, hogy ezt máshogy látnám, mint miniszter úr. A személyes véleményem az, ami az övé, hogy lehetőleg új épületet kell építeni. Sőt az a véleményem, hogy két új épületet kell építeni. Az egyik új épület a Budapest határain kívül elhelyezkedő raktárépület, ahol a másodpéldányokat őrizzük. Ennek ugye, azoknak mondom, akik nincsenek otthon ezen a területen, biztonsági okai is vannak. Tehát egy bármilyen állománysérülés esetén az ne legyen, hogy az első meg a másodpéldány is ugyanott van egymás mellett. Erre készen vannak a tervdokumentációk, és remélhetőleg a kormánytól fogunk rá felhatalmazást kapni, és mint említettem, az előkészítési forrásból, ebből a másfélmilliárd forintból kiviteli tervekig fogjuk megtervezni az új épületet. És nekem az az ütemtervre vonatkozó elképzelésem, hogy 2018-ra jussunk el odáig, hogy megépül az az új épület, amely raktárépületként a fővárostól nem olyan távol, de azt a célt be tudja tölteni, hogy oda költöztetjük a könyvállomány egy nagy részét. Mint jeleztem, ez körülbelül az Országos Széchenyi Könyvtár jelenleg raktározott könyvállományának körülbelül 40 százaléka. Én a héten tárgyaltam a főigazgató úrral ennek az egésznek az előkészítéséről, aztán Rétvári és Hoppál államtitkár urakkal is beszéltünk róla. A kormány elé beküldött jelentésünknek ez része, tehát nem előzi meg a kocsit a lovat, tisztelt miniszter úr, egyetértünk önnel.

Arról még nincsen kormánydöntésünk, hogy hol legyen a Széchenyi Könyvtárnak az az épülete, ami az olvasói feladatellátás, az olvasók kiszolgálását, az olvasótermi és kutatói szolgálatot is betölti. Ezért én ezt nem is akarom megelőlegezni. Arról van csak döntés, hogy az Országos Széchenyi Könyvtárnak majd

új helyen kell létesülnie. Arról van szakmai vita, hogy a belvárosban, az egykori rádiószékház környékén vagy esetlegesen más, mintegy zöldmezős beruházásként valósuljon meg. De várjuk meg, hogy a kormány milyen döntést fog hozni. Egy biztos, hallották képviselőtársaim, hogy több mint 60 ezer négyzetméterről beszélünk csak a palota esetében. Ez a több mint 60 ezer négyzetméternyi terület azt is feltételezi, hogy nem lehet egy év alatt meg egy kormányzati ciklus alatt mindent megcsinálni. Én elmondtam önöknek, hogy mi az, amit ebben a kormányzati ciklusban meg tudunk csinálni. Tehát magyarul felelősséggel meg tudjuk hozni azt a döntést, hogy hol épüljön majd meg az új Széchenyi Könyvtár, és felelősséggel meg tudjuk építeni az új épületet akkorra, mire egyébként a jelenlegi épületben található, az F épületben található könyvtári funkciókat ki akarjuk költöztetni.

Tehát nem véletlen az, hogy úgy dolgozunk, hogy követjük az egyéb más beruházásokat. Én nyilvánvalóan örülnék, ha már holnap lehetne a tróntermet építeni a palotában, de nem lehet, mert ott van a Nemzeti Galéria. Meg kell várnom, amíg Baán miniszteri biztos úrék megépítik az új Nemzeti Galériát. Oda szépen átköltöznek, de mire ők ezt megépítik, addigra nekünk készen lesznek a terveink. Még az építési engedélyeink is készen lesznek. És abban a pillanatban, hogy kiköltöztek, máris indulhat a rekonstrukciós munka. Ez a lényeg. De az nagyon fontos, amit miniszter úr mondott, tehát nincs köztünk vita. Úgy fogalmazott, hogy gondolom, nem akarnak ilyet felvetni, nem akarunk, miniszter úr, egyetértünk az ön álláspontjával.

Pósán képviselő úrnak megköszöntem a hozzászólását. Dunai Mónika képviselő asszonynak azt tudom mondani, hogy az Úri utcai Posta Múzeum számos izgalmas problémát vet fel, ugyanis ez is egy egykori szakrális tér. Erről Potzner építész úr hosszasan tudna beszélni, én most ezt nem fogom megtenni, és nem is adunk neki szót, mert akkor nagyon sokáig itt fogunk ülni. Ő egymagában annyit fog beszélni a Posta Múzeumról, mint én eddig az összes többiről. Tehát azt kell tudni erről, hogy ez az egykori Klarissza templom, amelyet, hasonlóan az előbb említett nagycenki példához, szépen földemekkel több része osztottak, és ide költöztették be ezt az intézményt. Azt tudom mondani képviselő asszonynak, hogy ezzel kapcsolatosan nincsen semmilyen döntés. Ószintén megmondom, hogy még a polémiában sem tartunk itt, nem kell kapkodni, felelősen kell meghoznunk a döntéseket, azt pedig jól meg kell alapoznunk. Higgyék el, itt évek óta dolgoznak Rostás főigazgató-helyettes úrék a Szent István-terem rekonstrukcióján. Egy terem helyreállítására hihetetlen szellemi energiákat fordítunk. Én éppen ezért azt gondolom, hogy egy ilyen horderejű kérdésben, mint a Posta Múzeum jelenlegi elhelyezése, ebben sem szabad ennél gyorsabban döntést hozni.

Vinnai képviselőtársam azt a kérdést tette fel, hogy hogyan vonzzuk be a turistákat, illetve még azt is megkérdezte, hogy tudjuk-e a turisták számát növelni. Én azt gondolom, hogy az a több mint 3,5 millió ember, aki egy évben megfordul a budai várban, az nagyon nehezen növelhető. Tehát a jelenlegi infrastrukturális kapacitások mellett képtelenség, hogy több busz parkoljon le, több busz menjen be. Nagyüzem van. Télen-nyáron nagyüzem van. Ezt láthatják, akik arra járnak. Néha egész komoly forgalmi dugó van. Nekünk az első feladatunk az majd, hogy megoldjuk - a parkoláson túl, azt jeleztem - a buszok parkoltatását is. Erről azért nem beszélek, mert ugyan van rá egyértelmű elképzelésünk a kerülettel közösen, de számos műszaki-technikai kérdést kell tisztázni. Ezeknek tulajdonképpen a politikához semmi közük nincsen, ezek szakmai, városrendezési problémák, amin nagyon komolyan dolgoznak a mérnökkollégák.

A másik kérdés, amit meg kell oldanunk, a Vár gyalogos megközelítése, mert enélkül nem lehet növelni a turistaszámot. Tehát az, hogy minél több pontról

lehesen gyalog fölmenni a Várba. A „gyalog” nem feltétlenül azt jelenti, hogy teljesítménytúraszerűen, hanem mondjuk, lifttel, mozgólépcsővel és a többivel, vagy akár ténylegesen gyalogosan, lépcsőn vagy egyéb másan feljutva. Tehát ezen dolgozunk. Itt tulajdonképpen a koncepcióban ezek mind-mind rendelkezésre állnak. A mélygarázsokat mind úgy építjük meg, amik már megépültek azok is úgy készültek el, és a most épülő is úgy készül el, hogy rögtön meglesz hozzá a liftes csatlakozás, tehát egészen a palotaszintre lehet lifttel majd feljönni. Ez stratégiai kérdés. Magyarul, onnan sem kell gyalogolni.

Szerintem tehát alapvetően nem az a kérdés képviselő úr, hogy tudjuk-e növelni a Várba látogató turisták számát, hanem az a kérdés, hogy tudjuk-e növelni a palotába belépők számát. És azért, mert abból van bevételünk. Ott költ. Ha csak körbesétál a palota körül, akkor alig költ. Ott költ, amikor belépőjegyet vesz, aztán ott költ, amikor a múzeumshopban valamilyen terméket vásárol, az lehetőleg a magyar kultúrához szervesen kapcsolódó termék legyen, ne bővli, ne gagyi, hanem, mondjuk, értékes műtárgymásolat. Kollégáimmal járjuk a világot, és nézzük, hogy ezt másutt hogy csinálják. Aztán ott tud költeni, mert van normális étterem, kávézó és a többi. Egyébként Rostás főigazgató-helyettes úr a tanúja, én ebből sportot űzök, hogy ahányszor bemegyek a BTM-be, még dolgozni is, mindig veszek magamnak valamit a saját pénzből - kis értékűt, tehát nem kell feltüntetni a vagyonyilatkozatomban (*Derűtség.*) -, tehát valamilyen műtárgymásolatot vásárolok a Budapesti Történeti Múzeum múzeumshopjában - egyébként minden más múzeumban így járok el -, hogy támogassuk ennek az iparágak a fejlődését, és hogy ösztönözzük arra a múzeumvezetőket, hogy legyen megfelelő múzeumshopjuk.

Tehát ebből van bevétel. Abból, hogy körbesétálnak a Vár körül egy esernyős nénit vagy bácsit követve, meghallgatnak egy előadást, és nincs hova beülniük ebédelni, abból nincs bevétel. Márpedig nekünk bevétel kell. És minél tovább tartjuk a Várban, annál nagyobb a valószínűsége annak, hogy egy vendégéjszakával meghosszabbítja az itt tartózkodását, és abból van idegenforgalmiadó-bevételünk. És aztán abból van egyéb más költség: áfa, és a többi. Látjuk, hogy szépen növekednek a budapesti turizmus számai, de ahhoz, hogy ehhez a Budai Vár a jelenleginél nagyobbat tegyen hozzá, az kell, hogy a belső tereket kinyissuk a turisták számára, hogy azt a hihetetlen aránytalanságot, amit láttunk a grafikonokon, hogy több mint 3,5 millió turistából alig több mint 300 ezer lép be a múzeumi térbe, ezt megváltoztassuk. Ez a cél, ez a feladat.

Ez pedig alapvetően kulturális feladat, tisztelt Szabó képviselőtársam. Tehát aki ezt kormányzati negyednek látja, aki egyébként az elmúlt évtizedek legnagyobb kulturális fejlesztését pusztán csak valamiféle politikai intézményeknek való szálláscsinálásként feltételezi, az nem látja a fától az erdőt, vagy nem akarta megérteni azt, amit én itt mondtam. Ennyi visszaszúrást engedjen meg nekem, képviselő úr.

Elnök asszony, nagyon köszönöm a lehetőséget, hogy ilyen hosszasan válaszolhattam. Remélem, hogy a bizottság és a bizottságon keresztül a nyilvánosság is most már teljesebb képet kap arról a munkáról, amely nagyon komoly szakmai háttérrel zajlik a kormányzat berkein belül és azon kívül is, és bízom benne, hogy képviselőtársaim, politikai hovatartozástól függetlenül, ezt a munkát megértéssel fogadják, és támogatni tudják. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönjük szépen államtitkár úr válaszait, és azt is, hogy rendelkezésünkre állt. Köszönjük, hogy munkatársai is részt vettek az ülésen. Jó munkát kívánunk és sok sikert a Hauszmann-terv befejezéséhez.

L. SIMON LÁSZLÓ, a Miniszterelnökség államtitkára: Bocsánat, elnök asszony! A „Metszet” című folyóiratot azért hoztuk, mert nyilván egy sor olyan szakmai kérdésre van benne válasz, amiről itt nem beszéltünk; ajándékba hoztuk a bizottsági tagoknak, hogy tanulmányozzák, nézzék meg. Szeretettel ajánlom figyelmükbe.

ELNÖK: Köszönjük szépen a folyóiratot is. Ezzel az első napirendi pontot lezárom.

Egyebek

A második napirendi pontunk az „Egyebek”. Kérdezem, hogy van-e valakinek felvetése. *(Jelzésre:)* Hiller István jelzi. Parancsoljon!

DR. HILLER ISTVÁN (MSZP): Nem is felvetés, kérdés a bizottság legközelebbi ülésével kapcsolatban. Kérek szépen tájékoztatást, hiszen tisztességgel a titkárság, illetve az elnök asszony értesített minket arról, hogy közoktatás témában - most nem részletezem - kedden tíz órakor találkozunk, ugyanakkor a nyilvánosság számára az is kiderült, hogy aznap került összehívásra a kerekasztal. *(Közbeszólás: Reggel nyolckor.)* Nem én fogom megválaszolni, csak szeretném fölvetni. Értem, hogy reggel nyolckor van a kerekasztal, és tíz órakor a bizottsági ülés, mégis szerencsés lenne azért, ha a kormányzat képviselője itt lenne tíz órára.

ELNÖK: Czunyiné államtitkár asszony jelezte, hogy ő tíz órától tud a bizottság rendelkezésére állni. Korábban úgy terveztük - bizonyára ön is nyomon követte -, ezt a mai napi időpontot is államtitkár asszony adta, és az ő kérésére módosítottuk a mai napról a kedd tíz órára. Tehát bízunk benne, hogy államtitkár asszony az általa megjelölt időpontra rendelkezésünkre fog tudni állni.

Az ülés berekesztése

Más felvetés az „Egyebek” között? *(Senki sem jelentkezik.)* Nincs. Akkor az „Egyebek” napirendi pontot és a bizottsági ülést lezárom. Jó munkát kívánok!

(Az ülés befejezésének időpontja: 13 óra 6 perc.)

Dúró Dóra
a bizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezetők: Vicai Erika, Baloghné Hegedűs Éva, dr. Lestár Éva, Podmaniczki Ildikó, Lajtai Szilvia és Horváth Éva Szilvia